

**PONTIFICIO COMITATO
PER I CONGRESSI EUCHARISTICI
INTERNAZIONALI**

„Krisztus bennetek a dicsőség reménye“

Az Eucharisztia az Egyház küldetésének forrása és csúcsa

Teológiai és pasztorális megfontolások készülve az
51. Eucharisztikus Világkongresszusra
Cebu / Fülöp-szigetek 2016. Január 14.-31.

I. BEVEZETÉS

A. AZ EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS

Az eucharisztikus világkongresszusnak egy állomásnak kell lennie, olyasminek, mint egy megpihenés egy utazás során. Egy helyi egyház összegyűlik, hogy ünnepelje, dicsőítse az Eucharisziát, és hogy imádkozzon az Úr szeretetének szentségének jelenlétében. Erre a szent eseményre meghívja a szomszédos helyi egyházakat és egyházi közösségeket az egész világról; mert az eucharisztikus világkongresszus az egész világegyház ügye. Az eucharisztikus kongresszusok szertartáskönyve¹ alapján a szentmisének kell a kongresszus egész programjának középpontjában állnia, így minden arra irányul és arra készít fel.

A szentmise ünneplésén túl katekézisek, igeliturgiák, imaalkalmak és beszélgető csoportok gondoskodnak arról, hogy a kongresszus résztvevői az eucharisztia misztériumát jobban megértsék, és egyre jobban elköteleződjenek feléje. Ezért és mindazért, ami összefügg a kongresszussal, készítenek egy részletes programot, amely megadja azokat a témákat, amiket a különböző rendezvényekre terveznek: az istentiszteletekre, összejövetelekre, körmenetekre, imaalkalmakra és a szentségimádási órákra, amelyeket megfelelő kápolnáknak vagy istentiszteleti célokra létrehozott helyiségekben fognak tartani.

Az egész kongresszus minden részletével együtt ki kell fejezze az eucharisztikus ekkleziológia alapvető vízióját. Ennek célja a kommúnió és az egység az Egyház közösségében. El akar érni továbbá minden embert, különösen azokat, akik a társadalom peremén vannak. El akarja érni az embereket abban a reményben, hogy egy napon mindnyájan egyesülnek az egyetlen Pásztor, Jézus Krisztus egyetlen nyájában (vö Jn 10,16)²

B. AZ 51. EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS JELENTŐSÉGE

A 2016-os Cebu Cityben tartandó eucharisztikus „állomásra” a világ minden részéről érkeznek majd zarándokok, hogy a Fülöp-szigeteki hívőkkel, különösen is a cebuiakkal ünnepeljenek. Ez az univerzális összejövétel a Krisztus Jézusban való közösség

¹ Rituale Romanum, De Communione et de Cultu Mysterii Eucharistici extra Missam, Vatikánstadt 1973, 112.

² Vö. II. Vatikáni Zsinat, *Sacrosanctum Concilium* (rövidítve SC) a szent liturgiáról (1963. december 4.), 2.

és a hitben és szeretetben való egység hiteles jele lesz, amelyet ez az ország felkínál minden hívőnek és Krisztus minden tanítványának az egész világon.

A kongresszus szolgálni akarja Istennek a történelmen át zárandókló egész népét. Mint kiemelkedő egyházi esemény arra emlékezteti az Egyházat az ünneplések, tanítások, és a testvéri egység megtapasztalása által, hogy az Eucharisztia egész életének és működésének „forrása és csúcsa”³. Ezáltal az Eucharishtiában kiemelkedően világosan lesz felismerhető a mindig megújuló és folyamatosan jelenlévő húsvéti misztérium, vagyis az Egyház életének és imádságának igazi „eszkatologikus eseménye”.

C. AZ EGYHÁZ ÉLETÉRE GYAKOROLT HATÁS

„Krisztus bennetek a dicsőség reménye. Az Eucharisztia az Egyház küldetésének forrása és csúcsa” – így hangzik az 51. cebui eucharisztikus világt kongresszus mottója. Szent Pál apostolnak a Kolosszeiekhez írt leveléből (1,24-29) kiindulva válik világossá e mottó által az Eucharisztia, az Egyház küldetése és a keresztény remény kapcsolata időben és örökkévalóságban. Korunkat a remény oly mértékű hiánya jellemzi, mint amilyenre talán még sohasem volt példa a történelem folyamán. Ezért van szükség arra, hogy az emberiség meghallja a Krisztus Jézusba vetett reményünk üzenetét. Az Egyháznak pedig ezt az üzenetet ma új lelkesedéssel, új módszerekkel és új kifejezési formákkal kell hirdetni.⁴ Egy „új evangelizáció” szellemében az Egyháznak keresnie kell, hogy a remény ezen üzenetét hogyan tudja eljuttatni minden emberhez, különösen azokhoz, „akik bár meg vannak keresztelve, eltávolodtak az Egyháztól és a keresztény élettől.”⁵

Az 51. eucharisztikus világt kongresszus alkalmat ad a résztvevőknek arra, hogy mélyebben megértsék az Eucharishtiát, és az Igéjében és életadó önátadó áldozatában jelen lévő Úrral való találkozásban megtapasztalják az ő átfórmáló erejét – „hogy életük legyen és bőségben legyen” (Jn 10,10). A kongresszus sokféle módon arra indít, hogy rátaláljunk és újra rátaláljunk a hitre, amely „a kegyelem forrása, amely meghozza életünkbe az örömet és a reményt: személyes életünkbe és a családok és a társadalom életébe egyaránt”⁶. Ez a nemzetközi találkozó új lendületet ad a keresztény küldetés bátrabb és eltökéltebb megvalósítására egy olyan világban és társadalomban, amely egyre inkább közömbösen, sőt ellenségesen tekint a hitre és az Evangélium értékeire. Amikor az Eucharishtiában Krisztussal találkozunk, e találkozásban találjuk meg a világ reményének forrását, ha engedjük, hogy a Szentlélek ereje azzá változtasson át bennünket, akivel találkozunk, s így átváltoztatva lépünk ki a világba, hogy átváltoztassuk

³ SC (I. 2. lábjegyzet) 10; vö. II. Vatikáni Zsinat, Dogmatikai Konstitúció az Egyházzal *Lumen Gentium* (rövidítve LG, 1964 November 21.), 11.

⁴ Vö. II. János Pál pápa Beszéde a Latin-amerikai püspöki tanács 18. közgyűléséhez *Portu Principis* 1983. március 9.

⁵ XVI. Benedek pápa homíliája a 13. Püspöki Szinódus 13. Rendes Ülésének nyitó szentmiséjén (2012 október 7.), in: AAS 104 (2012) 874-878, itt 875.

⁶ Uo.

a világot és az embereket, különösen is a szegényeket és a szenvedőket, továbbadva nekik azt az elfogadást, bocsánatot és gyógyulást, amelyet mi magunk is ajándékba kaptunk és befogadtunk.

D. A CEBUI KONGRESSZUS ÉS ÁZSIA NÉPEI

Az 51. eucharisztikus világtalálkozó arra hivatott, hogy különösen sugárzóan és hatékonyan hirdesse Krisztus misztériumát, figyelembe véve a hit és az Egyház helyét a Fülöp-szigetek történelmében. Az isteni Gondviselés Fülöp-szigetek egyházának egy kiemelkedő missziós hivatást adott Ázsiában, amelyet a pápák újból és újból megerősítettek.⁷ A világi hívők jelenléte és elkötelezettsége a társadalom különböző szektoraiban az Egyházon kívül és belül rendelkezik azzal az erővel, amely kovászként áthatja és krisztusivá formálja át a politikai és gazdasági területeket. A szegénység és a munkahelyek hiánya sok filippínót kényszerít arra, hogy hazáját elhagyva más ázsiai vagy Ázsián kívüli országban keressen új jövőt. Magukkal viszik azonban keresztény hitüket, amelyet megosztanak azokkal az emberekkel is, akikkel és akikért dolgoznak, gyakran inkább példájukkal és értékeikkel mint szavaikkal. A Fülöp-szigeteki Egyház így különös módon is a remény forrása Ázsia népei számára: „Krisztus bennetek a dicsőség reménye” – amint VI. Pál pápa kiemelte a Fülöp-szigeteken tett látogatása alkalmával 1970-ben.

1937-ben Manilában tartották a 33. eucharisztikus világtalálkozót, ami az első ilyen alkalom volt Ázsia területén. Bizonyára ez a meghatóan sikeres kongresszus volt akkoriban az ország életében a legfontosabb nemzetközi vallási esemény. Az 51. eucharisztikus világtalálkozó, amely 2016-ban kerül megrendezésre, hasonlóan jelentősnek ígérkezik. Ez is része annak a 9 éves kilencednek, amely a 2021-es nagy jubileumra készül elő, amikor a keresztény hit és Egyház Fülöp-szigetekre való érkezésének 500. évfordulóját fogjuk ünnepelni.

1521-ben keresztelték meg spanyol misszionáriusok Cebu királyát és királynéját.⁸ Természetes és mély vallási érzékének köszönhetően a bennszülött lakosság a keresztény hitet készségesen és lelkesen fogadta be. Kezdeti hitét a szentségek táplálták, különösen is a szentmise, annak ellenére, hogy a 20. század közepéig egy olyan nyelven miséztek, amelyet a nagy többség nem értett meg.

Az ország kereszténnyé tétele viszonylag rövid idő alatt következett be, így a Fülöp-szigetek ma – több mint 80% megkeresztelt kereszténnyel – a világ e részének legnagyobb katolikus országa. A Fülöp-szigeteki katolikusok az évszázadok során megtanulták nagyra értékelni az Eucharisziát.⁹ A tipikus Fülöp-szigeteki plébániák élete

⁷ Ázsián belül a Fülöp-szigetek e missziós hivatására VI. Pál pápa mutatott rá Fülöp-szigeteki pasztorális látogatásán 1970-ben, majd II. János Pál pápa erősítette meg ezt Manilában 1995-ben az Ifjúsági Világtalálkózón.

⁸ Ez derül ki egy olasz nemes, Antonio Pigafetta naplójegyzeteiből, aki részt vett annak az öt spanyol hajónak az útján, amelyet az akkori spanyol király, V. Károly megbízásából a portugál Ferdinand Magellan vezetett. Antonio Pigafetta: *Primo viaggio intorno al globo terracqueo*.

⁹ Vö. Fülöp-szigeteki Püspöki Konferencia: *Körlevél a Fülöp-szigetek lelkiségéről Landas ng Pagpapakabanal* (röviden: LngP), Manila 2000, 62; *Fülöp-szigeteki Katekizmus* (röviden: CFC), Manila, 1997, 1669.

és lelki, szociális és karitatív területeken kifejtett tevékenysége az Eucharisztia ünneplésére koncentrál. Városon és falun (barangays) egyaránt számos szentmisével, lakomával és mulatsággal ünneplik meg a plébániák búcsúnapját. A szentmise természetesen magától értetődően hozzá tartozik a házasságkötésekhez, a temetésekhez és a halottakra való emlékezésekhez. Családi és társadalmi ünnepek nem volnának teljesek a Fülöp-szigeteken az őket megkoronázó szentmise nélkül. A katolikus csoportok apostoli vagy szociális kezdeményezésű összejövetelei rendszerint szentmisével kezdődnek és érnek véget. A szentmise talán a leginkább gyakorolt vallási cselekmény a Fülöp-szigetek társadalmában.¹⁰

A II. Vatikáni Zsinat liturgikus reformja több változást is hozott abban ahogyan a filippínók ünneplik a szentmisét. A mise szövegeit a szigetország majdnem minden nagy nyelvére lefordították. A hívők tevékeny részvételét nemcsak a válaszok és énekek segítették elő, hanem a különböző liturgikus szolgálatok betöltése is.¹¹

Mégis el kell ismerni, hogy a fény mellett árnyoldalai is vannak annak a helynek, amelyet a szentmise a filippínók vallási életében betölt. Sokat kell tenni azért, hogy helyesen megértsék az Eucharisziát és megfelelően ünnepeljék! Az a terület, ahol a legsürgősebben kell cselekedni, az a liturgia és az élet közti szakadék.

Éppen ezért ezt az eucharisztikus kongresszust egyrészt az Úr iránti alázatos és örömteli hála, másrészt pedig az éber figyelem fogja jellemezni. Különös jelentést fog tulajdonítani a filippínóknak ahhoz, hogy hogyan ünnepeljék az Eucharisziában Jézus Krisztust és az ő testének és vérének ajándékát a világért és a nemzetért. A kongresszus jó alkalom lesz továbbá ahhoz, hogy a Fülöp-szigeteki katolikusok elmélyüljenek az Eucharisztia megértésében, és hogy megújítsák az életüket az Eucharisziából.

Amikor Ázsia egyre inkább a jelen világtörténelmének középpontjába kerül, az 51. eucharisztikus világkongresszus Ázsiában való megrendezése rámutat e kontinensnek a szeretetben és az egységben gyökerező különleges és egyedülálló missziós hivatására. Abban a sokrétű összefüggésben, amelyben az Egyház Ázsiában megvalósítja e küldetését, a kontinens olyan jó talajjá vált, amelyben a megtestesülés misztériuma az inkulturáció által folytatódik úgy, hogy a keresztény hitn párbeszédet folytat az Ázsiában található különböző kultúrákkal, vallásokkal és nemzetekkel.

¹⁰ Vö. LngP (9. jegyzet), 62; CFC (9. jegyzet), 1669.

¹¹ Vö. CFC (9. jegyzet), 1670.

II. AZ EUCHARISZTIA: KRISZTUS MEGVÁLTÓ MŰVÉNEK JELENVALÓVÁ TÉTELE

A. „A MISZTÉRIUM: KRISZTUS BENNETEK A DICSŐSÉG REMÉNYE“ (KOL 1,24-29)

Miután Szent Pál apostol hallott arról, hogy a kolosszei keresztények Krisztusba vetett hitüket saját kultúrájuknak és vallási hagyományaiknak megfelelően alakítják, határozottan emlékeztette őket arra, hogy Isten megváltó erejének egész teljessége Krisztusban lakozik. (Kol 1,19). A világban minden Krisztusért teremtetett. Levele kezdetén ezért ismételteti Pál a *minden* szót.¹²

Ez a páli hitvallás csorbítatlanul tükröződik a II. Vatikáni Zsinat liturgikus konstitúciójában, ahol azt olvassuk, hogy „az isteni csodajelek az Ószövetség népében” annak a tökéletes istendicsőítésnek az előképei voltak, amit Krisztus teljesített be az emberek megváltásáért és Isten megdicsőítésére.¹³ Szenvedésének, halálának és feltámadásának húsvéti misztériumában teljesedett be megváltásunk műve. „Halálunkat halálával megtörte és az életet feltámadásával újjászerezte.”¹⁴ Halálának és feltámadásának misztériumában Krisztus valóban a dicsőség reménye lett számunkra. Mert Szentlelke által, akit elküldött nekünk, amikor a kereszten lelkét kilehelte (vö. Jn 19,30), született meg „az egész Egyház csodálatos misztériuma”¹⁵, és ahogyan az Atya elküldte a Fiút, úgy küldi ő is Egyházát – a hívők közösségét –, hogy továbbra is hirdesse a megváltás művét.¹⁶

B. A MEGHIRDETETT MISZTÉRIUM..., HOGY MINDENKI BEFOGADJA KRISZTUST

Ezt a misztériumot szüntelenül hirdetni kell, hogy mindenki befogadja Krisztust és a vele való közösségben mindenki eljusson a teljességre (vö. Kol 1,28). Pál a remény evangéliumának szolgájának tekinti magát, amit minden teremtménynek hirdetni kell az ég alatt, hogy az Isten szava beteljesedjen, ti. az a misztérium, ami korábban rejtve volt, most azonban kinyilatkoztatott (vö. Kol 1,23. 25-26). Pál vállalta azt a küldetést, amit Krisztus apostolainak adott, „hogy prédikálván az Evangéliumot minden teremtménynek hirdessék, hogy Isten szent Fia halálával és föltámadásával megszabadított minket a sátán hatalmából és a haláltól, s átvitt az Atya országába.”¹⁷

Az Evangéliumot azonban nemcsak szóval kell hirdetni, hanem „az áldozat és a szentségek által” is, „amelyek körül az egész liturgikus élet forog”¹⁸. Így a Szentlélek erejével merülhet el minden ember Krisztus húsvéti misztériumában. A rendszeres összejövetelek által, amelyeken meghallgatják az apostolok tanítását és részt vesznek az

¹² Vö. különösen Kol 1,15-20.

¹³ Vö. SC (2. jegyzet), 5.

¹⁴ Római Misekönyv, V. húsvéti prefáció

¹⁵ SC (2. jegyzet), 5, vö. Római Misekönyv, húsvét vigiliáján a 7. olvasmány utáni könyörgés

¹⁶ Vö. SC (2. jegyzet), 6.

¹⁷ SC (2. jegyzet), 6.

¹⁸ Uo.

Úr vacsorájában, az Úr halálát hirdetik, amíg el nem jön. Így épül fel folyamatosan az Egyház a közösség és az egység szentségévé, miközben szüntelenül összegyűlik a húsvéti misztérium megünneplésére; felolvasva, „ami az Írásokban róla szólt” (Lk 24,27), és megünnepeelve az Eucharisziát, amelyben „halálának győzelme és diadala megjelenik”¹⁹.

C. AZ EUCHARISZTIA: KRISZTUS JELEN VAN KÖZÖTTÜNK

„E nagy mű végrehajtására Krisztus mindig jelen van Egyházában, kiváltképpen a liturgikus cselekményekben.”²⁰ Jelen van az Eucharisziában, amelyben a hívőket folyamatosan egyesíti önmagával és egymással. A liturgiában szolgáló személyében, a közösség összejövetelében, Isten szava hirdetésében és az eucharisztikus színek alatt Krisztus nem szűnik meg egységet teremteni, megbocsátani, tanítani, engesztelni, üdvösségünkre önmagát áldozatul adni, s ezzel életet ajándékozni. Éppen ezért alapította meg testének és vérének eucharisztikus áldozatát, mint a keresztáldozatban beteljesedő üdvözítő tervének jelét, és mint megváltásunkért vállalt halálának és feltámadásának emlékét.

III. AZ EUCHARISZTIA: AZ EGYHÁZ KÜLDETÉSÉNEK FORRÁSA ÉS CSÚCSA

A. AZ EUCHARISZTIA, AZ IRGALOM SZENTSÉGE, AZ EGYSÉG JELE, A SZERETET KÖTELÉKE²¹

1. Krisztus jelenléte az Eucharisziában

Amit Krisztus életével, igehirdetésével és mindennek előtt húsvéti misztériumával beteljesített, az továbbra is jelen van Egyházában, különösen is a liturgia ünneplésében. Valóban, mindaz, ami Krisztusban látható volt, átment az Egyházba, különösen a szentségekbe.²² A Szentlélek ereje által Krisztus továbbra is nekünk adja életét, és így önmagával egyesítve képessé tesz bennünket arra, hogy az Atyának érzékelhető jelekből álló, megfelelő istentiszteletet mutassunk be.

¹⁹ SC (2. jegyzet), 6, amely idézi a Trienti Zsinat, Sess. XIII, Decr. De ss. Eucharistia, cap. 5 (Denzinger, 1644).

²⁰ SC (2. jegyzet), 7.

²¹ Vö. Szt. Ágoston: Kommentár János Evangéliumához, Tractatus XXVI, cap. VI, Nr. 13 (PL 35, 1613), idézi a SC (2. jegyzet), 47.

²² Vö. Nagy Szt. Leó pápa: Tractatus LXXIV.2, CCL 138A, 457: “Quod itaque Redemptoris nostri conspicuum fuit in sacramenta transivit...”.

Az Eucharisztia tehát mindannak jelenvalóvá válása, amit Krisztus önmaga odaadásával ajándékozott Egyházának.²³ Az Egyház az ő mindhaláláig, sőt kereszthaláláig tartó szeretetének (vö. Fil 2,8) a szentsége. Annak az egységnek a jele, amelyért halála előtti éjszakán imádkozott: „Legyenek mindnyájan egy, ahogyan te, Atyám, bennem vagy és én tebenned” (Jn 17,21). A szeretet köteléke, amit új parancsként adott tanítványainak (vö. Jn 13,34). Ez az, amit tanítványainak az ő emlékezetére kell cselekedniük. Krisztus azt akarta, hogy az Eucharisztia az irgalom szentsége, az egység jele és a szeretet köteléke legyen.

2. A Szentlélek átalakító ereje

Azért, hogy az Eucharisztia Krisztus irgalmának szentsége, az egység hathatós jele és a testvéri szeretet köteléke legyen, a lehívjuk a Szentlelket a kenyérre és a borra, hogy Krisztus testévé és vérévé legyenek (átváltoztatási epiklézis). Kicsit később a Szentlelket az összegyűlt hívők közösségére hívjuk le, hogy „egy test és egy lélek legyenek Krisztusban” (kommúnió epiklézis).

Ilyen nagy ez a misztérium! A Szentlélek ereje változtatja át a föld termését és az emberi munka gyümölcsét az élet kenyérévé és az üdvösség italává. Ugyanazon Szentlélek ereje változtatja át azokat, akik az Úr testében és vérében részesülnek Krisztus egyetlen testévé. Nekik pedig az lesz a küldetésük, hogy átváltoztassák családjaikat, munkahelyeiket, a társadalmat és a világot. Az Eucharisztia az összegyűlt közösséget „az élet, a szeretet és az igazság közösségévé” változtatja át, amelyet felhasznál „mindenki megváltására, és elküldi az egész földkerekségre a világ világosságául és a föld sójául”²⁴. „Ő, akit azért küldött az Atya, hogy teljesítse akarátát (vö. Jn 5,36–38; 6,38–40; 7,16–18) magához vonz bennünket és bevon minket életébe és küldetésébe.”²⁵

3. Átformálva és elküldve az átformálásra

Az a hivatásunk, hogy azzá legyünk, amit magunkhoz veszünk (Krisztus teste).²⁶ Alapításánál fogva az Eucharisziának mély missziós dimenziója van. Mert az utolsó vacsorán Krisztus nemcsak kenyeret és bort vett, hogy átváltoztassa tanítványainak az élet kenyérévé és az üdvösség kelyhév, hanem megmosta tanítványainak a lábát is, és meghagyta nekik, hogy kövessék példáját (vö. Jn 13,14). Nekik is alázatosan és szeretettel kell megmosniuk egymás lábát, így válnak Jézus Krisztus tükrévé, akinek a szolgálat és a küldetés volt egész élete. Amikor a hívők az Úr szavával és testével való találkozás során a szeretet és a szolgálat népévé változnak, küldetést is kapnak arra, hogy életterüket élő és éltető közösséggé változtassák. Az Eucharisztia akkor valósítja meg lényegét és

²³ Vö. SC (2. jegyzet), 47.

²⁴ LG (3. jegyzet), 9.

²⁵ XVI. Benedek pápa: *Verbum Domini* kezdetű szinódus utáni buzdítása Isten Igéjéről az Egyház életében és küldetésében (2010. szeptember 20.) (röviden: VD), 91.

²⁶ Vö. Szt. Ágoston: 272. homília (PL 38),13-14: „Ha tehát Krisztus teste és tagjai vagytok, akkor a ti misztériumotok itt van az Úr asztalán: saját misztériumotokat veszitek magatokhoz. Arra, amik vagytok, így válaszoltok: ámen.”

értelmét, ha átváltoztatja a helyeket és az embereket a szeretet és a szolgálat közösségeivé.

B. EUCHARISZTIA ÉS KÜLDETÉS

Hasonlóan voltak ezzel az emmauszi tanítványok is (vö. Lk 24,30-32). Miután a feltámadt Krisztus szavaitól lánggra lobbant a szívük és miután felismerték őt a kenyértörésben, arra kaptak erős késztetést, hogy sietve elinduljanak, hogy megosszák testvéreikkel az Úrral való találkozás örömét.²⁷ Amikor a szentáldozásban részesülünk az Eucharisztia megtört és kiosztott kenyérében, a keresztény emberek és közösségek nem maradhatnak közömbösek azzal a hívással szemben, hogy ezt az ajándékot másokkal is megosszák, s maguk is a világ életéért adott kenyérré ne legyenek. Ezért éppen az eucharisztikus áldozat ünneplése a leghatékonyabb missziós tett, amit az Egyház közössége a világ történelmében véghez vihet.²⁸ A szentmise ünneplésének minden része feltárja a kommúnió és a misszió közötti elválaszthatatlan kapcsolatot, ami által az Egyház az egység jeleként és eszközeként (vö. LG 1) jelenik meg. Érdemes rávilágítani arra, hogy a szentmise egyes részei hogyan tartalmaznak missziós elemeket.

1. Bevezető szertartások

„Miután az emberek összegyűltek“²⁹ – így kezdődik a szentmise. Miután különböző helyekről, életállapotokból és helyzetekből érkezünk, s a szentmise bevezető szertartásai által válunk Istent dicsőítő közösséggé.³⁰ Az Isten hívó szavára válaszoló megérkezésünk az Eucharisztia teremtő erejének első tette, amely által Isten szövetségének népévé leszünk. A pap köszöntése – „Az Úr legyen veletek!” – ünnepélyesen rámutat arra, hogy egy hivatalos Istentiszteletre gyűltünk össze, s hogy az ő lakóhelye vagyunk. „Az Úr legyen veletek!” – ez egyúttal hitünk megvallása is: Krisztus a feltámadt Úr, aki elküldte nekünk a Szentléleket, jelen van a szentmisére összegyűlt közösségben. Ugyanezekkel a szavakkal köszöntötte az angyal Szűz Máriát, amikor meghirdette neki, hogy arra lett kiválasztva, hogy szíve alatt hordozza az Emmánuelt, akiben velünk van az Isten (Lk 1,28).

A Szentlélek az, akit Krisztus, a feltámadt Úr elküld a szentmisében; ő az, aki képessé tesz bennünket arra, hogy megemlékezzünk azokról a nagy, üdvözítő tettekről, amelyeket Isten tett értünk. Szívünket dicséret és hála tölti el, és ugyanaz a Lélek indít

²⁷ Vö. II. János Pál pápa: Általános kihallgatás 2000. június 21-én; Uő: *Dies Domini* kezdetű apostoli levele a vasárnap megszenteléséről (1998 július 5.) (röviden: DD), 45.

²⁸ Vö. uo.

²⁹ Római Misekönyv: A szentmise rendje, 1.

³⁰ Vö. R. Cabié: *L'Eucharistie*, in: A. G. Martimort (szerk.): *L'Église en prière. Introduction à la liturgie, édition nouvelle, II*, Paris 1983, 209.

minket arra, hogy szívünket és hangunkat imádságban és dicsőítésben felemeljük. A Szentlélek egyesíti Egyházzá az összegyűlt hívőket, mint pünkösdi napján, erőt ad Isten szavának, átváltoztatja a kenyeret és a bort Krisztus testének és vérének szentségévé, és átváltoztat bennünket Krisztusba a szentáldozás által.

A liturgikus köszöntés szavai vigasztalóak, hiszen tudatosítják bennünk, hogy összejöveteleinket kegyelmével ajándékozza meg a feltámadt Krisztus jelenléte és a Szentlélek, akit ő küld. Az eucharisztikus közösségben Krisztus a pap személyében találkozik velünk, s szeretne találkozni velünk felebarátaink személyében is. Ő szól hozzánk, amikor a Szentírást felolvassuk. Ő adja nekünk önmagát a kenyér és a bor szent jelében. Azért, hogy istendicsérő közösséggé váljunk, amely Urával találkozik, különböző meghatározott szertartások és imádságok segítenek bennünket: közös ének, közös mozgás, közös testtartások és gesztusok, közös imádságok, sőt a közös csend is.

A bevezető szertartásoknak az a célja, hogy az összegyűlt embereket egységgé tegye, ráhangolja őket Isten szavának tudatos meghallgatására és az Eucharisztia méltó ünneplésére, mindig arra tekintve, hogy majd elküldve az egység eszközei, Isten szavának hirdetői legyenek, mint a világ életéért megtört és kiosztott kenyér. A bevezető szertartások elindítják kiválasztottságunk folyamatát, amelyben megvalósul hivatásunk mint *ekklesia*, vagyis Isten papi népe, „hogy hirdessük annak nagy tetteit, aki a sötétségből csodálatos világosságára vezetett el bennünket” (1Pét 2,9)

2. Igeliturgia

A bevezető szertartások által előkészített hívők most meghallgatják Isten szavának hirdetését.³¹ Isten és népe párbeszédre lép egymással, „amelyben elhangzanak az üdvösség csodatettei, és folytonosan újra előterjesztésre kerülnek a szövetség követelményei”³². Isten szól hozzánk és válaszra vár. Az igehirdetésből, elmélkedésből, értelmezésből és hasonulásból álló dinamikus folyamatban a szentmise résztvevői hallgatókból Isten szavának cselekvőivé válnak (vö. Jak 1,22): befogadókból a kinyilatkoztatás hirdetőivé.³³ Isten szavának van ereje arra, hogy megvilágítsa az emberi létet, hogy hallgatóit képessé tegye önmagukat és a világot egy új fényben látni, s ellenállhatatlan erővel indítja őket arra, hogy a világban előmozdítsák az igazságosságot, a kiengesztelődést és a békét.³⁴ Különös szerepe van ebben a jól előkészített homíliának, amelyben Isten a prédikáló személyén keresztül el akarja érni népét, hogy az emberi szavakban érezhetővé váljon Isten ereje. Egy olyan pap homíliája, aki ismeri övéit és meg

³¹ Vö.: Általános bevezető a Szentmise olvasmányaihoz (2. kiadás, 1981. január 21.), 6-7.

³² Ferenc pápa: *Evangelii Gaudium* kezdetű apostoli buzdítása az evangélium hirdetéséről a mai világban (2013. november 24.) (röviden EG), 137; VI. Pál pápa *Evangelii Nuntiandi* kezdetű apostoli buzdítása az evangelizációról a mai világban (1975. december 8.) (röviden: EN), 22.

³³ Általános bevezető a szentmise olvasmányaihoz, 6; vö. VD (25. jegyzet), 91.

³⁴ Vö. VD (25. jegyzet), 99.

tudja szólítani őket, „a Lélek intenzív és boldog megtapasztalása lehet, bátorító találkozás a szóval, a megújulás és a növekedés állandó forrása”³⁵.

A Szentlélek, aki gondoskodik Isten szavának hirdetéséről, képessé teszi a hívőket is arra, hogy meghallják, megértsék és életre váltsák Isten szavát. A keresztségben és a bérmálásban megkapták a Szentleket, s arra kaptak meghívást, hogy életüket a liturgiában ünnepeltek szerint alakítsák. Az a küldetésük, hogy életük tanúságtételével elvigyék Isten szavát, hogy Isten szava „elterjedjen, megdicsőüljön, és hogy Nevét áldják a nemzetek”³⁶. Az örök élet szavai, amelyeket a szentmisében az Úrral való találkozáskor kapunk, valójában minden embernek szólnak.

3. Felajánlás

A szegények megkülönböztetett szeretete. A Vatikáni Zsinat visszaállította a korai Egyház gyakorlatát, amely szerint a hívők hozzák a kenyeret és bort az eucharisztikus áldozathoz³⁷. Ezt a gyakorlatot a VII. századból származó Ordo Romanus-ban találjuk meg utoljára³⁸, ahol azt is olvassuk, hogy a celebráns az adományokból a szentmiséhez szükséges kenyeret és bort félretette, majd a maradékot egy asztra helyezte, ahonnan a mise után ezen adományokat a szegényeknek adták.³⁹ E hosszú századokra elfeledett hagyományt állította vissza a II. Vatikáni Zsinat, nemcsak mint a hívek aktív részvételének módját, hanem azért is, hogy megerősítse a korai kereszténység gyakorlatát, amelyben a szegények iránti gondoskodás kiemelkedő helyen áll.

Az utolsó vacsora emlékére ünnepelt nagycsütörtök esti szentmisében olyan felajánlási körmenetet tartanak, amelyben a kenyérral és a borral együtt a hívek a szegények számára is hoznak adományokat.⁴⁰ Ezen körmenet alatt egy olyan éneket javasolnak, amely különösen kiemeli a felajánlás üzenetét: „*Ubi caritas et amor, Deus ibi est.*“ (Ahol szeretet és jóság, ott van Istenünk.) Ebből a szempontból e nagycsütörtök esti alapítási szentmise jó példát ad minden szentmiséhez. Arra tanít bennünket, hogy a szegényekről és hátrányos helyzetűekről való gondoskodás mélyen kapcsolódik az Eucharisztia értelméhez. Minél inkább gyakoroljuk a szegények és rászoruló iránti hiteles szeretetet, annál inkább kifejezzük azt, hogy a Eucharisztia a szeretet szentsége. Az Eucharisztia és az Egyház szegényekhez való küldetése közti mély összefüggést fejezik ki

³⁵ EG (32. jegyzet), 135.

³⁶ Általános bevezető a szentmise olvasmányaihoz, 7.

³⁷ Vö. J. A. Jungmann: *Missarum Sollemnia. Eine genetische Erklärung der römischen Messe*, Bonn, 1962, 3-6. Jungmann itt Szt. Ireneuszra, Tertullianusra, Római Szt. Hippolytra és Szt. Cypriánra hivatkozik. A hívők által adományként hozott kenyér és bor egy kis részét az eucharisztikus áldozathoz használták fel, a maradékot pedig kiosztották a szegényeknek.

³⁸ Ordo Romanus I, in: M. Andrieu (szerk.): *Les Ordines Romani du Haut Moyen Age, II. Les textes (Ordines I – XIII)*, (Spicilegium Sacrum Lovaniense. Études et documents 23), 78-84, 93-94. old.

³⁹ Vö. Jungmann (37. jegyzet), 11-12.

⁴⁰ Az ide vonatkozó rubrikában ezt olvassuk: „Kívánatos, hogy részvételük kifejezése végett maguk a hívek hozzák a kenyeret és a bort az eucharisztikus ünnepléshez, vagy más adományokat is, az Egyház szükségleteire és a szegényeknek.”

Aranyszájú Szent János súlyos szavai: „Szeretnéd megtisztelni Krisztus testét? Akkor ne hagyj, hogy lenézzék őt tagjaiban, a szegényekben, akiknek nincs mit felvenniük. Ne a templomban dicsőítsd őt kelmékkel, miközben kívül megveted őt ott, ahol fázik és meztelen... Mire megy Krisztus egy aranyedényekkel telerakott áldozati asztallal, miközben éhen hal a szegények személyében?”⁴¹

A teremtés megóvása. A II. Vatikáni Zsinat a felajánláshoz olyan imádságokat írt elő, amelyek zsidó étkezési imádságokra utalnak: *Áldott vagy Urunk, mindenség Istene, mert a te bőkezűségedből kaptuk a kenyeret (a bort). Felajánljuk neked, mint a föld (szőlőtő) termését és az emberi munka gyümölcsét. Ebből lesz számunkra az élet kenyere (a lélek itala).* Ezekben az imádságokban Istent dicsőítjük a világ teremtéséért és az ember munkájáért, amelynek gyümölcse a kenyér és a bor. Ezek jelképezik az életet és a közösséget, az Eucharisziában pedig Krisztus élő és életadó jelenlétének eszközei lesznek az ünneplő közösségben és a világban.

Ez az imádság azonban prófétai küldetéssel is megbíz bennünket. Isten szolgálata és imádása nem maradhat ugyanis közömbös a természettel és a természet kincseivel való bánásmód iránt. Amikor a mindenség Istenét dicsőítjük, akkor hálát adunk az általa alkotott Földért, amelyen élünk. A világ nem csupán nyersanyagforrás, amelyet tetszés szerint használhatunk – egészen a kizsákmányolásig és a pazarlásig. A Föld Isten minden gyermekéé, még hozzá azért, hogy olyan méltóságteljes életet élhessenek, amely megfelel istengyermekségüknek. Amikor tehát a mindenség Istenét áldjuk, fel kell emelnünk prófétai hangunkat az emberi szívben élő mohóság ellen, és cselekednünk kell a természet és annak kincseinek megóvásáért, valamint azokért, akik a Föld kizsákmányolásának áldozatai lettek.

4. Az eucharisztikus imádság

Krisztus testének megjelenítése: Kenyér és közösség. Az Eucharisztia ünneplésében két helyen kimondottan hívjuk a Szentlelket. Az átváltoztatási epikléziskor lehívjuk a Szentlelket a kenyérre és borra, „hogy teste és vére legyen Fiadnak, a mi Urunk, Jézus Krisztusnak” (III. eucharisztikus ima). A közösségi epiklézisben pedig ugyanazt a Szentlelket hívjuk az összegyűlt közösségre, hogy a Krisztus testében és vérében való részesedés által „egy test és egy lélek legyünk Krisztusban” (uo.). Nem is lehet ennél világosabban kifejezni azt, hogy miben áll az Eucharisztia misztériuma Krisztus akarata és az Egyház tanítása szerint. Az Egyház azért ünnepli az Eucharisziát, hogy egyre inkább felépüljön „**Krisztus teste**”. A kenyér és a bor „Krisztus testévé” lesznek, hogy mindazok, akik részesednek benne, „Krisztus testévé” legyenek. Az Eucharisztia misztériuma által az Egyház úgy lép be a történelembe, mint Krisztusnak a világ életéért adott teste.

Szépen kifejezi ezt egy, az első század második feléből származó imádság, amelyet az Egyház megőrzött az eucharisztikus szövegeinek kincstárában: „Ahogyan ez a megtört kenyér szét volt szórva a hegyeken, majd össze lett gyűjtve és eggyé lett, úgy gyűjtsd

⁴¹ Aranyszájú Szt. János: hom. in Matth. 50,3-4, PG 58, 508-509.

össze szétszórt egyházadat a föld széleiről a te országodba.”⁴² A korai Egyháznak ez volt az Eucharisztia lényege: hogy „össze lett gyűjtve”. Hitében meg volt győződve arról, hogy ebben az összegyűlésben (= *ekklesia*) van üdvössége. Azáltal, hogy „Krisztus egyetlen testeként” fogták fel magukat, e test egészséges tagjai arra kaptak indíttatást, hogy együttérezzenek a beteg tagokkal és mellettük álljanak megpróbáltatásaikban. Az Eucharisztia elküldi az Egyházat, hogy igazságot vigyen a világba, mert amikor összegyűlik az imádságra, „Krisztus egyetlen teste lesz”, amelyben nincs helye a kiközösítésnek és a szenvedőkkel szembeni irgalmatlanságnak.

Az Eucharisztia ünnepléséből kiindulva minden kereszténynek és az egész Egyháznak teljesítenie kell e küldetését, meg kell őrizni, s ha szükséges helyre kell állítani Krisztus testének a közömbösség és széthúzás miatt megsérült egységét.

5. A szentáldozás

A kenyértörés. Az utolsó vacsorán Jézus fogta a kenyeret és megtörte. A megtört darabokat szeretett tanítványainak adta ezekkel a szavakkal: „Vegyétek..., ez az én testem, amely értetek adatik.” A szentmisében a pap ugyanazt teszi, amit Krisztus tett. Krisztus szeretetének jeleként megtöri a kenyeret, hiszen az ő testét értünk „törték meg”. Minden egyes alkalommal, amikor a szentmisében ezt tesszük, Krisztus szeretetből értünk vállalt fájdalmas halálára emlékezünk. A magunkhoz vett megtört kenyérdarab emlékeztet bennünket, hogy Krisztusnak meg kellett halnia, hogy mi élhessünk. Amikor az Eucharisztia ünnepeit ünnepeljük, „egyre jobban tudatosítanunk kell magunkban, hogy Krisztus mindenkiért feláldozta önmagát, és ezért az Eucharisztia minden krisztushívőt arra indít, hogy mások életéért adott megtört kenyérré váljon, s így tegyen egy igazságosabb és testvériesebb világért”⁴³. Ez az a mód, ahogyan Krisztus minden kor és hely minden emberének életet akar adni, azáltal, hogy „ezt” (ti. megtörni, kiosztani, szeretni) cselekedjük az ő emlékezetére. Mindannyiunknak valóban az a hivatása, hogy Jézussal együtt a világ életéért megtört kenyérré váljunk.

Az ázsiai keresztényekhez fordulva Szent II. János Pál pápa beszélt az önátadás rendkívüli készségről, amelyet évszázadokon át számos ázsiai bizonyított a vértanúságban, és arra buzdított, hogy legyünk készek ugyanerre, amennyiben a helyzet ezt kívánja tőlünk.⁴⁴ E földrész sok olyan férfit és nőt ajándékozott az Egyháznak és a világnak, akik nagyszerű tanúságot tettek hitünk igazságáról, amikor a legkegyetlenebb halálküzdelmeket szenvedték el, s így az üldözés legvisszataszítóbb formái között is fényesen megmutatták e hit fényét és szépségét. Miki Szent Pál és társai, Ruiz Szent Lőrinc és társai, Dung Lac Szent András és társai, Kim Taegon Szent András és társai, Zao

⁴² Didache. A tizenkét apostol tanítása.

⁴³ XVI. Benedek pápa: *Sacramentum caritatis* kezdetű apostoli buzdítása az Eucharisztiairól, az Egyház életének és küldetésének forrásáról és csúcspontjáról. (2007. február 22) (röviden: SAC), 88.

⁴⁴ Vö. II. János Pál pápa *Ecclesia in Asia* kezdetű szinódus utáni apostoli buzdítása a megváltó Krisztusról és szeretetének és szolgálatának küldetéséről Ázsiában (1999. november 6.) (röviden: EA), 49.

Rong Szent Ágoston és 119 társa és Calungsod Szent Pedro – mind ázsiaiak – hathatós tanúságot tettek eucharisztikus hitükről, hogy Krisztushoz hasonlóan nekünk is meg kell történnünk, azért, hogy egész és kész emberek lehessünk.

A szentáldozás, az eucharisztikus lakoma. A szentmisében „Krisztus teste” a hívők közösségében mindenki tápláléka lesz. Az eucharisztikus kenyérnek az a célja, hogy megegyék, megtöressen és átadasson, hogy táplálja éhes világunkat. Az Eucharisztia elküldi a keresztény hívőket, hogy önmaguk is legyenek a világ tápláléka. Az Eucharisztia elfogyasztásának tette megfordul, s a kenózis, önmagunk kiüresítésének és odaadásának a helyévé válik. Ha Krisztus testének részévé válunk, Krisztussal együtt szállunk alá a megtört emberi körülmények közé, kiüresítjük magunkat, s szolgálává leszünk (Fil 2,7).

Az önátadás képessége, amely az ázsiai népekre oly jellemző, önmagában keveset ér, ha nem kapcsolódik hozzá a másokkal való megosztás készsége. Az önkiüresítésnek csak akkor van értelme, ha ezáltal mások beteljesednek. Krisztus azért üresítette ki önmagát, hogy életünk legyen és bőségben legyen (vö. Jn 10,10). Szent II. János Pál pápa több különböző területet említ, ahol a világ e részén napjainkban is nagy szükség lenne az ilyen megosztásra.⁴⁵ A menekültek, menedékkérők, bevándorlók és a tengeren túl dolgozók helyzete, amelyet a befogadó országokban tapasztalnak – öröm nélkül, idegen kultúrában, nyelvi hátrányokkal és gazdaságilag sebezhetően – egy olyan befogadási kultúra után kiáltanak, amelyben minden gondjukkal és terhükkel vigaszt és nyugalmat találnak. A keresztény közösségek – bármely országban vagy helyen – legyenek a befogadás és a nyugalom helyei ezen emberek számára! Az eucharisztikus lakoma arra küld bennünket, hogy osszuk meg másokkal javainkat, hogy közösségünkben senkinek se kelljen hiányt szenvednie.

6. A befejező szertartás: „*ITE MISSA EST*”

A befejező szertartás zárja le az Eucharisztia és küldi el az egybegyűlteket. A küldetési karakter abból vezethető le, hogy mind a mise, mint a misszió szó ugyanabból a latin *mittere* (=küldeni) szótöből származik. Jellemző, ahogyan a Római Misekönyv Általános Rendelkezései leírja e szertartás lényegét: „ki-ki térjen vissza a jó cselekedeteihez, dicsérve és magasztalva Istent”⁴⁶.

Ahogy fent említettük, a bevezető szertartások összegyűjtik az egybegyűlteket, felkészítik őket Isten szavának tudatos hallgatására és az Eucharisztia méltó ünneplésére, mégpedig azzal a szándékkal, hogy arra elküldjék őket, hogy a világ életéért megtört és kiosztott kenyérként legyenek az egység eszközei és az Isten szavának hirdetői. Most, a befejező szertartásban azt hallják: „Menjetek, [a közösségnek] küldetése van!” Az emmauszi tanítványok története rámutat arra, hogy a feltámadt Krisztussal az igehirdetésben és a kenyértörésben való találkozásban megvan az az erő, ami az

⁴⁵ EA (44. jegyzet), 34.

⁴⁶ Általános bevezető a Római Misekönyvhöz, 90.

egybegyűlteket lelkes és buzgó igehirdetőkké alakítja. A megtapasztalt közösséget, a meghallgatott szavakat és az egymással megosztott eucharisztikus lakomát most egy hiteles tanúságtétel formájában kell továbbadni. A tanúságtétel azt jelenti, hogy tetteinken, szavainkon és életformánkon keresztül láthatóvá és tapasztalhatóvá válik annak a Jézus Krisztusnak a személye, aki egybegyűjtött, megszólított és testének életadó kenyerével táplált bennünket.⁴⁷ A Krisztusról szóló tanúságtétel azt jelenti, hogy azok az emberek, akikkel munkahelyünkön, otthonunkban, vagy bárhol máshol a világban találkozunk, azért tapasztalhatják az ő vigasztaló szavait, gyógyító és egyesítő erejét és életadó jelenlétét, mert mi ott vagyunk.

A befejező szertartás a mise végén azzal a meghívással és megbízatással küld el bennünket, hogy dolgozzunk az evangélium terjesztésén és keresztény értékekkel itassuk át a társadalmat.⁴⁸ Felbonthatatlan kapcsolat van ugyanis a megünnepelt szentmise és keresztény küldetésünk között.⁴⁹ Az áldozás utáni könyörgések is kifejezik ezt a kapcsolatot, ami a hitelesen ünnepelt szentmise gyümölcse: „hogy megváltásunk kegyelmét a szentáldozásban is és keresztény életünkben is elnyerjük”⁵⁰. Az ünneplés és az élet közti kapcsolat által az Egyház úgy jelenik meg, mint a közösség és a küldetés misztériuma, amennyiben az Egyház létét és szívét képező Eucharisztia a közösség és a küldetés legmélyebb szentsége.

Az Eucharisztia ünneplése és annak minden része rámutat arra, hogy az Egyház missziós felelőssége legbensőbb lényegéhez tartozik. Önazonosságának része, hogy missziós közösség. Az Egyház lényegét találja és valósítja meg akkor is, amikor a liturgiában hirdeti, hogy Krisztus a húsvéti misztérium által váltotta meg a világot, és akkor is, amikor a szolgáló szeretetet éli, amellyel tanúságot tesz Krisztus megváltó jelenlétéről az emberi és világi ügyekben.

IV. AZ EGYHÁZ KÜLDETÉSE ÁZSIÁBAN: MISSZIÓ A PÁRBESZÉDBEN

A. A PÁRBESZÉD: A MISSZIÓ KIEMELKEDŐ MÓDJA

Az Egyház kezdetétől fogva és Krisztussal való kapcsolata alapján mindig és mindenütt missziós közösség⁵¹. A konkrét ázsiai közegben különösen is arra hívatott, hogy ezt a missziós küldetését a párbeszéd szellemében élje. Egy ilyen párbeszéd –

⁴⁷ Vö. SAC (43. jegyzet), 85.

⁴⁸ II. János Pál pápa: *Mane nobiscum, Domine* kezdetű apostoli buzdítása az Eucharisztia évéről (2004. október 7.) (röviden MND), 24.

⁴⁹ Vö. SAC (43. jegyzet), 51.

⁵⁰ Az évközi 25. vasárnap áldozás utáni imádsága: „... ut redemptionis effectum et mysteriis capiamus et moribus“.

⁵¹ Vö. SC (2. jegyzet), 6.

amelyben a misszió megvalósul – nemcsak azért szükséges, mert Ázsiában számos törzs, nyelv, vallás és kultúra él egymás mellett, így folyamatosan kapcsolatban kell lenniük egymással, hogy békésen élhessenek együtt. A misszió ezen formája sokkal inkább az üdvösség szentháromságos ökonómiájában és a közösségbe való meghívásban gyökerezik, amelyben az Atya az emberiséget a megváltó szeretet párbeszédében kapcsolja magához a Fiú által a Szentlélek erejével.⁵² A párbeszéd az a mód, ahogyan Isten megvalósítja az üdvösség tervét a Fiú által, „aki emberré lett, emberként élt az emberek között, s az emberek nyelvén beszélt, hogy megossza velünk üdvözítő üzenetét”⁵³.

Nincs tehát más útja az Egyháznak, amelyen keresztül küldetését, amelyet Urától és Mesterétől kapott (vö. Jn 13,14) megvalósíthatná, csak az üdvösség párbeszéde minden emberrel; hiszen Isten világot megváltó és egyesítő tervéhez is alapvetően egy ilyen párbeszédet választott.⁵⁴ Ugyanígy a II. Vatikáni Zsinat is, amikor az Egyház küldetésének megvalósítási módjáról beszél a modern világban, a különböző népekkel, nyelvekkel, vallásokkal, kultúrákkal és társadalmi-politikai rendszerekkel való párbeszédéről beszél.⁵⁵ Ennek különösen is nagy jelentősége van Ázsiában, ahol az Egyháznak állandó párbeszédben kell állnia egyrészt azokkal, akik „ugyanúgy hisznek Jézus Krisztusban, a mi Urunkban és Üdvözítőnkben”, másrészt pedig „más vallási hagyományok” tagjaival is. E párbeszéd alapja „az a vallásos vgy, amely ott lakik minden ember szívében”⁵⁶. Dies trifft in besonderer Weise auf Asien zu, wo die Kirche zum einen im Dialog stehen muss mit „jenen, die denselben Glauben an Jesus Christus, den Herrn und Heiland, teilen“, zum andern aber auch mit den Mitgliedern „anderer religiöser Traditionen auf der Basis jenes religiösen Drangs [...], der jedem menschlichen Herzen inne-wohnt“.

Az ázsiai püspökök már első plenáris ülésük alkalmával beszéltek arról, milyennek kell lennie e párbeszédnek az Egyház missziós küldetésével kapcsolatban Ázsiában: egy „folyamatos, alázatos és szerető párbeszédre van szükség az élő hagyományokkal, kultúrákkal és vallásokkal, röviden mindazokkal az élő valóságokkal, amelyekbe az Egyház gyökereit eresztette és amiknek történetét és életét örömmel magáévá tette”⁵⁷. Harminc évvel ezelőtt ezt nevezték a „három párbeszédnek”⁵⁸, s ez mindmáig semmit sem

⁵² Vö. EA (44. jegyzet), 29.

⁵³ Uo.

⁵⁴ Vö. Vallásközi Párbeszéd Pápai Tanácsa: *Párbeszéd és hithirdetés*. Gondolatok és útmutatás a vallásközi párbeszéd és Jézus Krisztus evangéliuma hirdetése számára. (1991. május 19.) (röviden: PH).

⁵⁵ Vö. II. Vatikáni Zsinat: *Gaudium et Spes* pasztorális konstitúció az Egyházzal a mai világban (1965. december 7.) (röviden: GS) mindenekelőtt 23. és 42.; II. Vatikáni Zsinat: *Ad Gentes* határozat az Egyház missziójáról (1965. december 7.) (röviden AG), mindenekelőtt 5. és 10.

⁵⁶ EA (44. jegyzet), 29.

⁵⁷ Az Ázsiai Püspöki Konferenciák Szövetsége (FABC): *Evangelizáció Ázsiában napjainkban*. Első FABC közgyűlés (1974), in: *For All the Peoples of Asia I*, FABC Documents from 1970-1991, szerk. G. Rosales / C. Arévalo, Quezon City 1992 (röviden: FAPA I), 14.

⁵⁸ E három dialógust először a Taipeiiben 1974. április 22-26 között megrendezett első FABC közgyűlésen fogalmazták meg. Vö. FAPA I (57. jegyzet), 25-41.

veszített aktualitásából: párbeszéd Ázsia népeinek kultúráival, párbeszéd a vallásaikkal és párbeszéd a szegénység, tehetetlenség élethelyzeteivel, számos ember és nép kiszolgáltatottságával és szenvedésével.⁵⁹

B. A PÁRBESZÉDBEN MEGVALÓSULÓ MISSZIÓ ELEMEI

Ez a hármas párbeszéd úgy valósul meg, „mint Krisztusról való tanúságtétel szóban és tettben, amikor kilépünk az emberekhez, oda, ahol mindennapi életük megvalósul”⁶⁰. Ami a Krisztusról szóló tanúságtétel szavait illeti – ami az Evangélium üdvözítő üzenetének kimondott hirdetése – a történetek és más elbeszélések hatékonyabbnak ígérkeznek⁶¹; mert a legtöbb ázsiai az evokatív pedagógiát részesíti előnyben, „amely az ázsiai tanítási módszerekre oly jellemző történeteket, példázatokat és szimbólumokat használja”⁶². A 2006 októberében Chiang Mai-ban (Tájföld) tartott első ázsiai missziós találkozó örömmel emlékeztetett arra, hogy maga Jézus is példabeszédeket és beszédes képeket használt az Isten Országának – Isten szeretetének története emberi testben – legmélyebb lényegének feltárására.⁶³ A történeteknek különös erejük van a legmélyebb hittitkok továbbadására, gondolkodásmódok és értékelképzelések átváltoztatására és közösség és testvériség felépítésére.

A Krisztusról szóló tanúságtétel tettei azt jelenti, hogy e hármas párbeszéd konkrét tettekben is meg kell nyilvánuljon: az igazságot, békét és az emberi méltóságot szolgáló akciókban, amelyek a teljes fejlődésben és a kényszerektől való megszabadulásban segíthetik a szegényeket és hátrányos helyzetűeket. Mindkét mód (szó és tett) feltétele az élő párbeszéd: belemerülés azon emberek helyzetébe, akiknek a megváltásról szóló örömhírt hirdetjük, kultúrájuk érzékelése, minden ember iránti figyelem és elismerés, folyamatos és együtt érző meghallgatás, emberi kapcsolatok ápolása és türelmes tanulás. Az ilyen párbeszédben megvalósuló misszió olyan lelkeséget igényel, amely felelősen bánik az anyagi javakkal, mindent megtesz a teremtés megóvásáért azok javára, akik a környezetszennyezés és a természetes javak kizsákmányolása által okozott pusztítások áldozatai lettek, és akik a föld javainak igazságtalan elosztása miatt szenvednek.

A párbeszédben megvalósuló misszió tehát olyan lelkeséget követel az evangelizálóktól, amely folyamatosan Jézus személyéhez és cselekvéséhez tartja magát, amely nyitott a Szentlélekre, amely felelős ítéletre és a személyes érdekekről való lemondásra törekszik, amely imádkozik és Isten jelenlétében él, amelyet meghatároz az

⁵⁹ Vö. FABC, 7. közgyűlés (2000), in: For All the Peoples of Asia, FABC Documents from 1997-2001, szerk: F.-J. Eilers, Quezon City 2002 (röviden: FAPA III), 4.

⁶⁰ Bishop's Institute for Missionary Apostolate I (Baguio), Nr. 5.

⁶¹ Vö. EA (44. jegyzet), 20.

⁶² Uo.; vö. Püspöki Szinódus, Rendkívüli Ülés Ázsiáról (1998), Relatio post disceptationem, 15.

⁶³ Telling the Story of Jesus in Asia. The Message of the First Asian Mission Congress, Chiang Mai, Thailand (2006. október 18-22.). In: East Asian Pastoral Review 44 (2007) 252-255.

együttérzés, és amely azon fáradozik, hogy másokat a kegyelmi élet és az életszentség útján vezessen.

C. IGEHIRDETÉS ÉS PÁRBESZÉD

Egy ilyen párbeszéd nem öncélú, hanem arra irányul, hogy megosszon és befogadjon. Arra késztet, hogy másokra is figyeljünk és ajándékaikat felismerjük és elismerjük. Képesé tesz annak meghallására, amit mások életükben életük által kifejeznek Isten jóságából.⁶⁴ „A párbeszéd különböző állomásain keresztül a beszélgetők megérik annak szükségességét, hogy információkat osszanak meg egymással, magyarázatokat adjanak és hallgassanak meg, valamint kérdéseket tegyenek fel egymásnak.”⁶⁵ E párbeszédben a keresztények a maguk részéről legyenek készek arra, hogy felajánlják hitüket és tanúságot tegyenek a minket eltöltő reményről (1Pét 3,15), s ezzel válaszoljanak beszélgetőtársuknak e párbeszédben felkeltett várakozására. Ez a párbeszéd mindig az igehirdetésre és a Krisztusba vetett hit és remény megosztására irányul. Nincs igazi evangelizálás Jézus Krisztus megváltó halálának és feltámadásának hirdetése nélkül.⁶⁶ Csak azt oszthatjuk meg, amink van. Azért, hogy e párbeszédben gyümölcsözően vehessünk részt, a keresztényeknek el kell mélyíteniük Krisztusba és az ő húsvéti misztériumába vetett hitüket, meg kell tisztítaniuk motivációikat és beállítottságaikat, felül kell vizsgálniuk nyelvezetüket, és egyre hitelesebben kell ünnepelniük liturgiájukat.⁶⁷

Az ilyen párbeszéd és igehirdetés minden szakaszát a szeretetnek kell vezérelnie. Keresztényként a Krisztusba vetett hitünket szeretetből, és nem csak az Úr megbízása iránti engedelmességből hirdetjük. Másfelől várhatóan más vallások képviselőiben is találkozunk azzal a kívánsággal, hogy vallásuk gazdagságait megosszák velünk. A keresztény szeretet ugyanazon lelkületével kell nyitottnak lennünk arra, hogy a mások által megosztottak bennünket is gazdagítsanak. Ezzel kapcsolatban fontos felidézni az ázsiai püspökök időszerű tisztázó mondatát: „A párbeszéd nem azt jelenti, hogy feladjuk, felhívjuk saját meggyőződésünket, vagy éppen eltekintünk tőle. Ellenkezőleg, egy valódi, gyümölcsöző párbeszéd feltétele, hogy az abban résztvevők szilárdan meg vannak gyökerezve hitükben.”⁶⁸ A párbeszéd mindig kölcsönösségen alapul, s nem adhat helyet a félelemnek és az agresszivitásnak.⁶⁹

⁶⁴ Vö. *Faith Encounters in Social Action IV* (Kuala Lumpur 2001), 12 in: FABC-Office of Human Development (szerk.), *Our Common Way Forward*. Manila 2001.

⁶⁵ PH (54. jegyzet), 82.

⁶⁶ Vö. EG (32. jegyzet), 110; EA (44. jegyzet), 2 és 19; EN (32. jegyzet), 22.

⁶⁷ Vö. PH (54. jegyzet), 82.

⁶⁸ Bishop's Institute for Interreligious Affairs IV/7 (Tagaytay, 1988. október 28. - november 3.), in: FAPA I (57. jegyzet), 307-312, 10.

⁶⁹ Vö. PH (54. jegyzet), 82.

D. AZ EUCHARISTIA, A PÁRBESZÉD FORRÁSA ÉS CSÚCSA

Az Egyház életében ezen párbeszéd forrása és csúcsa az Eucharisztia. Az Eucharisztia ünneplésében való részvételünk által belépünk a Szentháromság egy Isten életközösségébe, hiszen befogadást nyertünk abba az üdvözítő párbeszédbe, amely a történelemben kezdődött, most pedig állandóan folytatódik a Szentlélek erejéből a liturgia misztériumában. Az ünneplés különböző elemei vonják be testünket, értelmünket, érzékeinket és érzelmeinket ebbe a párbeszédbe, hogy be tudjunk lépni annak az életnek a ritmusába, amelyet Krisztus áldozott fel üdvösségünkért. Összegyűlve és istendicsérő közösséggé válva válaszolunk az Atya hívására, aki arra hív meg minket, hogy az ő szövetségének népe legyünk. Meghallgatjuk és magunkévá tesszük Isten meghirdetett szavát, azaz belépünk egy párbeszédbe, amelyben az Atya gyógyít, formál, megajándékoz életével és szeretetével, különösen is a homília segítségével, amely az Eucharishtiában felülmúlja a katekézis minden formáját, hiszen elvezet a szentségi kommúnióig.⁷⁰

Egyedülálló módon lépünk az élet párbeszédére a Szentháromság egy Istennel, amikor Krisztus testét és véréát magunkhoz vesszük; mert lélekhívó imádságunkra az Atya Fia által elküldi a Szentlelket a kenyérre és borra, így azok a mi Urunk Jézus Krisztus testévé és vérévé lesznek. Amikor pedig távozzunk az eucharisztikus összejövetelről, az a küldetésünk, hogy folytassuk az élet és a megváltás e szentháromságos párbeszédét szerető szolgálatunk által, különösen is a megvetettek, hátrányos helyzetűek és reménytelenek felé.⁷¹

Ez az Eucharishtiában rejlő belső dinamika (gyülekezés, ige, lakoma, küldetés) segít annak megtapasztalásában, hogy az Eucharisztia annak a párbeszédnek az élő emléke, amely Jézus Krisztus egész életében és működésében valósult meg, s amely szenvedésének, halálának, feltámadásának és végső megdicsőülésének húsvéti misztériumában érte el csúcspontját. Ez olyan párbeszéd volt, amely egyszerre engedelmeskedett az Atyának (felemelkedő mozgás), s egyszerre mutatta meg a bűnösök iránti irgalmat (leereszkedő mozgás); s egyszerre volt az imádás (felemelkedő mozgás) és a szolgálat (leereszkedő mozgás) áldozata.⁷²

Ázsiában, ahol a párbeszéd nagyon is jellemző az Egyház létére, az Eucharisztia úgy ragyog fel, mint „Isten velünk folytatott párbeszédének egyedülálló tapasztalata, és az arra adott válaszunk – az élet és a szeretet párbeszéde.”⁷³ Egy olyan nép számára, amelynek kultúrájában a családot kimagasló hely illeti meg, s ahol nagyra értékelik a szülői tanácsok és a közös családi étkezések által megerősített családi kötelékeket, nagyon sokat jelent Krisztusnak az eucharisztikus lakomára szóló meghívása, amelyben

⁷⁰ Vö. EG (32. jegyzet), 137; DD (27. jegyzet), 41.

⁷¹ Vö. EA (44. jegyzet), 24.

⁷² Vö. FABC: *Living the Eucharist in Asia*. A IX. FABC közgyűlés (Manila, 2009 augusztus 10-16.) záródokumentuma.

⁷³ Uo.

megosztja velünk életét a szeretet szavai, a gyógyulás, és egy olyan lakoma által, amely megerősíti azoknak a kapcsolatát, akik ugyanazt az Istent nevezik Atyának.⁷⁴ E kontinensen, ahol sokaknak naponta meg kell küzdeniük a legszükségesebbért, sok szívet felmelegít Krisztus, aki önmagát úgy adja át nekünk, mint minden éhséget csillapító kenyert és mint minden szomjat oltó és örömet adó italt.⁷⁵ Az Eucharisziának állandó viszonyítási ponttá kellene lennie az ázsiai részegyházak állandó missziós párbeszédéhez, amelyet a helyi kultúrákkal, vallásokkal, a szegényekkel és a fiatalokkal folytat, mert az az isteni párbeszéd, ami az Eucharisziában megvalósul, az Egyház egész küldetésének magja és gyümölcse.

V. MISSZIÓ: PÁRBESZÉDBEN A NÉPEKKEL ÉS KULTÚRÁKKAL

Az Egyház missziós küldetése Ázsiában a kultúrák sokféleségével való párbeszédben kell megnyilvánuljon. Ázsia nemcsak a legnagyobb földrész, ahol a föld lakosságának több, mint kétharmada él, hanem különféle kultúrák, nyelvek, vallások és hagyományok összetett és színes mozaikja is.⁷⁶ Az ázsiai püspökök által is szóvá tett jelenségre⁷⁷ is utalva nevezte meg Ferenc pápa azokat a szerteágazó kihívásokat, amelyek Ázsia kultúráit érik. Ezek között megemlítette a tömegkommunikációs eszközöket és a szórakoztatóipar ajánlatait, amelyeknek egyre növekvő használata ártalmasan hathat az ember viselkedésére, s olyan hagyományos értékeket is tönkretelhet, mint a házasság szentsége és a család egysége.⁷⁸ Ehhez járul hozzá, hogy a kereszténység e földrészen egy kisebbség vallása maradt, amelyet sokan „túláságosan nyugatinak” és a „gyarmatosítás eszközének”⁷⁹ tekintenek. Ezért a keresztény misszió Ázsiában a helyi népek kultúrájával folytatott párbeszédben keresztül történik, hogy inkulturálhassuk a hitet és evangelizálhassuk a kultúrát.⁸⁰

A. INKULTURÁCIÓ ÉS MISSZIÓ

Egy teológiai és pasztorális felszólítás. Az ázsiai inkulturációt meghatározza egy nagy álom, az igazi keresztény ázsiai közösségek álma, olyan közösségeké, amelyek nagyon is ázsiai módon gondolkodnak, imádkoznak, élnek és nagyon is ázsiai módon

⁷⁴ Vö. LngP (9. jegyzet), 71-74.

⁷⁵ Vö. LngP (9. jegyzet), 75-76.

⁷⁶ Vö. EA (44. jegyzet), 6.

⁷⁷ EA (44. jegyzet), 7.

⁷⁸ Vö. EG (32. jegyzet), 62.

⁷⁹ A. J. Chupungco: *Mission and Inculturation: East Asia and the Pacific*. In: G. Wainwright / K. B. Westerfield Tucker (szerk): *The Oxford History of Christian Worship*, Oxford 2006, 665 (röviden Chupungco).

⁸⁰ Vö. *Consultation on Evangelization and Inculturation*, in: FAPA III (59. jegyzet), 218.

adják tovább másoknak saját Krisztus-tapasztalatukat.⁸¹ Ebből a szempontból nézve az inkulturáció nem egy lehetséges út, hanem pasztorális kötelesség. A részegyházaknak az őket körülvevő kultúrákba való beilleszkedésének alapja és modellje a megtestesülés és a húsvét misztériuma; ez határozza meg az életformáját, a liturgiáját, a tanúságtételét és misszióját.⁸² Isten Fia férfiként és zsidóként jött e világra, s így részesült a zsidó nép történelmében, kultúrájában, hagyományaiban és vallásában. Így kellene az Egyháznak is beletestesülnie abba a fajba és kultúrába, amelyekben él. Részévé kell lennie annak a népnek, ahová beilleszkedik, „ahogyan Krisztus megtestesülésével beleolvadt azoknak az embereknek társadalmi és kulturális környezetébe, akik között élt”⁸³. Az Egyháznak alkalmazkodnia kell azoknak az embereknek az életéhez, akik befogadják; nem maradhat közöttük idegen testként. Olyannyira inkarnálnia kell, hogy már ne mint egy Ázsiában lévő Egyházat lássák, hanem mint egy ázsiai Egyházat; már nem egy Egyházat a Fülöp-szigeteken, hanem mint Fülöp-szigeteki Egyházat.

Ez az inkarnációs folyamat nem veszélyezteti az Egyház univerzalitását, hanem ellenkezőleg elősegíti azt. A hit és a megváltás ünneplése által Krisztus továbbra is beletestesül a különböző fajokba és kultúrákba. Ő az univerzális Megváltó, mert minden egyes nép adottságainak részévé teheti magát, s így visz megváltást mindenkinek. Az Egyház is univerzális, mert minden részegyházban bele tud testesülni az ottani konkrét adottságokba. Miközben így inkarnálódik, gazdagítja az őt körülvevő népet és saját magát is. E beletestesülés tehát kölcsönös gazdagodást eredményez: mind a hitet befogadó nép, mind a megtestesülő Egyház gazdagszik.

Párbeszédben Ázsia kultúráival. Amikor az Egyház az evangélium hirdetésében és a liturgiában felhasználja egy nép kulturális adottságait, akkor térben és időben folytatja az üdvösségnek azt a párbeszédét, amely Istentől indult, s akkor érte el a csúcspontját, amikor Igéjét egy egészen konkrét helyzetben mondta ki.⁸⁴ Az inkulturáció nem csupán egy segédeszköz, amellyel az Egyház hitét, istentiszteletét és életét vonzóbbá és lefogadhatóbbá tehetjük egy bizonyos nép számára. Az ázsiai kultúrákkal folytatott párbeszéd azt jelenti, hogy Krisztus élete és üzenete valóban beletestesül népeink gondolkodásába és életébe, amelynek eredményeképpen helyi egyházként valódi ázsiai módon élhetnek. Élő szimbólumokkal, képekkel, és olyan adottságokkal és történetekkel hirdetjük nekik az evangéliumot, amelyek népük hétköznapi életéhez tartoznak. Befogadják Isten szavát, s életük, értékeik, magatartásuk és törekvésük alapjává teszik azt. Ilyen módon úgy érthetik és mélyíthetik el hitüket és úgy ünneplhetik a liturgiát, hogy abban saját kultúrájuknak megfelelő módon tükröződnek vissza a számukra fontos

⁸¹ Vö. *Conclusions of the Asian Colloquium on Ministries in the Church* (Hong Kong, 1977 március 3.) in: FAPA I (57. jegyzet), 70.

⁸² Vö. *Church Issues in Asia in the context of Evangelization, Dialogue and Proclamation. Conclusions of the Theological Consultations* (Thailand, 1991. november 3-10.), in: *For All Peoples of Asia II*, , FABC Documents from 1992-1996, (szerk. F.-J. Eilers), Quezon City 1997 (röviden FAPA II), 201.

⁸³ AG (55. jegyzet), 10.

⁸⁴ Vö. *Letter to the Participants of the First Bishops' Institute for Missionary Apostolate* (Baguio City, Philippines, 1978. július 27.), in: FAPA I (57. jegyzet), 94.

értékek. A keresztény liturgia nyelvének, rítusainak és szimbólumainak a gyökerei valóban egy bizonyos kultúrába nyúlnak vissza, és ebből a kultúrából fakad jelentőségük. A liturgia történetéből tudjuk, hogy a liturgia átvett bizonyos kulturális elemeket, amelyek olyan népektől származnak, amelyekkel az Egyház kapcsolatba került az elmúlt századok során.⁸⁵ Egy közösség istentiszteletét mindig meghatározzák az illető nép kulturális kifejező formái. Így válik a közösség térben és időben Krisztus testévé.

E párbeszéd által inkulturálódik az evangélium és evangelizálódik a kultúra. Így épül fel a közösség valódi helyi egyházzá, amely Krisztus testének „megtestesülésének” megvalósulása itt és most. Minden valódi helyi egyház egy olyan hívő közösség, amely önmagában egyedi, mégis egységben áll a többi egyediségével rendelkező közösséggel. Velük együtt vallja meg az egy hitet, és részesül az egy Lélekben. Velük együtt osztozik a szentségi életben, ugyanabban az Eucharishtiában, mégis a maguk módján ünneplik azt. Így minden helyi egyház joga és kötelessége, hogy saját kultúrája értékeivel itassa át az általa hirdetett evangéliumot és az általa ünnevelt liturgiát – vagyis inkulturálja azokat.

Ázsiában az Egyháznak nagy nyitottsággal kell mindazt fogadnia, amit a helyi kultúrák tudnak nyújtani egy hiteles spiritualitáshoz: egy olyan bensőségességgel átítatott imaéletet, ami a testből, lélekből, szellemből álló egész személyt megragadja; az aszkézis és az önmegtagadás formáit; az ázsiai kultúrában kifejlődött kontemplációs technikákat; az egyszerű imaformákat és a hit valamint a buzgóság kifejeződéseit, amelyek könnyen hozzáférhetőek az egyszerű emberek számára, mert segítik őket abban, hogy a mindennapokban gyakran Istenhez emeljék szívüket. A Lélek vezeti az ázsiai egyházakat, hogy az imádság és Isten tiszteletének hagyományos kincseiből a legjobbakat fogadja be a keresztény örökség kincstárába. Ez Ázsia ajándéka az Egyháznak.

B. A NÉPI VALLÁSOSSÁG SZEREPE AZ EGYHÁZ ÉS AZ ÁZSIAI KULTÚRÁK PÁRBESZÉDÉBEN

A konkrét ázsiai összefüggésben az Egyház és a kultúra párbeszédének leírása nem volna teljes, ha nem említenénk meg a népi vallásosság számos formáját, amely e földrész népei között oly nagyon elterjedt. Az emberek minden kultúrában és vallásban vonzódnak az istentisztelet bizonyos rítusaihoz, vallásos ünnepekhez és népszerű ájtatosságokhoz, így e kifejezési formák létét Ázsiában is figyelembe kell venni az evangelizáció és a hit és istentisztelet inkulturációja kapcsán.⁸⁶ A népi vallásosság formái kifejezik „az Isten utáni szomjúságot, ahogyan azt csak az egyszerű emberek és a

⁸⁵ Vö. Chupungco (81. jegyzet), 662.

⁸⁶ Vö. EA (44. jegyzet), 22.

szegények tudják átélni”⁸⁷, s a hit kifejezésében „hősiességig menő nagylelkűséget és önfeláldozást szülhetnek”⁸⁸.

Az ázsiai misszió összefüggésében első helyen kell kiemelnünk, hogy a sokféleképpen megjelenő népi vallásosságnak nagy jelentősége van az Evangélium üzenetének átadásában és az embereknek az istentisztelethez való elvezetésében. Másodsor az ázsiai Egyház feladata, hogy a népi vallásosság néhány nyelvi és rituális elemét beengedje az istentiszteleti rendjébe, s így az emberek egyre jobban otthon érezzék magukat benne, s megtapasztalják, hogy Isten életük konkrét adottságaiban akar velük találkozni. Más szóval össze kell kapcsolni a liturgiát a népi vallásossággal, hogy kölcsönösen megtermékenyítsék és gazdagítsák egymást, „hogyan éléslátással és okosan a jó úton vezethessük az imádság és az országainkban megtapasztalható karizmatikus megújulás vágyát. Másrészt a népi vallásosság a maga szimbolikai és kifejezőeszközei gazdagságának köszönhetően teremtő erőt adhat a liturgiának”⁸⁹.

Népi vallásosság az Egyház küldetésében. A spanyol misszionáriusok magukkal hozták és a Fülöp-szigeteken is bevezették a Gyermekek Jézus és édesanyja tiszteletét, így könnyen meghódították a filippínók szívét, és sokan fogadták el a keresztény hitet. A filippínók között a népi vallásosság mindig is a katolikus hit „nagyagyú” közé számított. A népi vallásosság ájtatosságaihoz való ragaszkodás akadályozta meg a filippínókat abban, hogy feladják hitüket, amikor fellázadtak a spanyol szerzetesek ellen, akiktől e hitet kapták. S akkor sem hagyták el katolikus hitüket, amikor az ország oktatási rendszerét protestáns amerikaiak ellenőrizték. A fundamentalista szekták térítő kísérletei is nagymértékben sikertelennek bizonyultak, mert e szekták semmire sem becsülték ezen ájtatossági formákat. A keresztény hit Fülöp-szigeteki történetét nem érthetjük meg a népi vallásosság ájtatossági formái nélkül. Tény, hogy „a Fülöp-szigeteki katolikusok hit és erkölcsi tudásukat nagyrészt a szentségek ünnepléséből és a népi vallásosságból tanulták meg”⁹⁰. Ezen felül bizonyos népi ájtatosságok hozzájárultak ahhoz, hogy a szegények megsegítését célzó karitatív kezdeményezéseket fogantassanak és támogassanak.

E tények és más missziós tapasztalatok alapján az Egyház jóakarattal tekint a népi vallásosságra és „a jó Pásztor tekintetével közeledik hozzá, aki nem ítélni, hanem szeretni akar. Csak a szeretettől kapott érzelmi hasonlóságból kiindulva értékelhetjük a keresztény népek, s különösen a szegények jámborságában jelen lévő hit életét.”⁹¹ A népi vallásosságot erősíteni és támogatni kell, mert evangelizációs erők rejlenek benne, amelyeket nem szabad leértékelni, ha nem akarjuk lenézni a Szentlélek művét!⁹²

⁸⁷ EN (32. jegyzet), 48.

⁸⁸ Uo.

⁸⁹ Latin-amerikai püspöki konferenciák tanácsa: *Puebla-Dokument* (1979), 465.

⁹⁰ Fülöp-szigeteki Püspöki Konferencia: *New National Catechetical Directory for the Philippines*, Manila 2007, 308.

⁹¹ EG (32. jegyzet), 125.

⁹² Uo.

A gyakorlatban e pozitív hozzáállás abban nyilvánulhat meg, hogy a népi vallásosság nyelvi és rituális elemeit bevesszük a liturgiába, különösen olyan közösségekben, amelyekben a népi vallásosságnak régi hagyománya van. Így az emberek ismerősnek találnák a liturgiát, s a népi vallásosság az Evangélium hirdetésének hiteles eszköze lehetne. Az így értelmezett inkulturáció a liturgia és a kultúra közti egészséges párbeszéd, amely a liturgiának emberi arcot, a népi vallásosságnak pedig szilárd alapot ad.

C. AZ EUCHARISZTIA AZ EGYHÁZ ÉS A KULTÚRÁK PÁRBESZÉDÉBEN

Ázsiában a kultúrák, értékrendek és hagyományok színes sokaságával találkozunk, vannak azonban olyan kulturális elemek, amelyek Ázsia minden népében közösen megtalálhatóak. Ilyenek pl. a szoros családi kötődés, a szülők tisztelete, családi lakomák, Isten szavának szentsége (amelyek a szent iratokban találhatóak), vendégszeretet, szolgálatként értelmezett vezetés, áldozatkészség. Az Eucharisztia ebben a konkrét ázsiai összefüggésben a sokféle különböző emberhez kilépő misszió egy lehetséges kiindulási pontja, másrészt az a cél, amelyre ugyanebben a misszióban törekszünk. Ázsia népeinek nem esik nehezére, hogy felismerjék az általuk nagyra tartott értékek megvalósulását az Eucharisziában.

Amennyiben az Eucharisztia egy lakoma, megvalósulhat benne a legtöbb ázsiai népnél nagyra tartott vendégszeretet és a családi kapcsolatok. Ezért érdemes hangsúlyozni, hogy az Eucharisztia egy családi ünnep, amelyre Isten hívja meg gyermekeit, hogy szavával és Fiának testével táplálja őket. Olyan lakoma, amelyben a gyerekek hálát adnak és dicsőítik az Atyát mérhetetlen szeretetéért, bizalommal mondhatják ki aggodalmaikat és szükségleteiket; e lakomán testvéri közösségben lehetnek együtt sokakkal, akikkel egy nagy családot alkotnak.

Amennyiben az Eucharisztia áldozat, nagy jelentőséggel bírhat az ázsiaiaknak, ha pl. arra gondolunk, hogyan értelmezik ezek az emberek a szülők szerepét gyermekeikkel szemben, az idősebb testvérek szerepét a kisebbekkel szemben, a falu véneinek szerepét a többiekkel, ill. a vendéglátók szerepét vendégeikkel szemben. E szerepeket szolgálatként értelmezik, amely kész arra, hogy áldozatot hozzon a rájuk bízottakért. A Fülöp-szigeteki szegény családoknál nem ritka, hogy a szülők először gyermekeiket etetik meg, mielőtt maguk ennének, hogy biztosak legyenek abban, hogy egyik gyermek sem maradt éhen, különösen ha spórolni kell az étellel. Az sem szokatlan, hogy idősebb testvérek anyagilag is segítik a kisebbeket, hogy iskolába járhassanak, vagy hogy egy-egy idősebb testvér a családalapításról lemondva egy életen keresztül dolgozik azért, hogy a kisebbek tanulhassanak.

Az Eucharisztia sok olyan értéket tartalmaz, amelyet Ázsia népei nagyra tartanak. Éppen ezért a lakomaként és áldozatként megünnepelt Eucharisztia a legjobb módja a megváltás jó hírének hirdetésére, amelyet Isten Fia áldozata által valósított meg, aki

szeretetből értünk adta életét. Ez Isten hívásának jó híre, aki meghív bennünket, hogy családtagjai legyünk; Isten fogyhatatlan szeretetének jó híre, aki mindnyájunkat gazdagítani akar életadó szavával és Fiának értünk megtört éltető testével. S az Eucharisztia a legjobb módja annak, hogy tudatosítsa bennünk küldetésünket, s készsé tegyen arra, hogy a nekünk adott gazdagságokat másokkal is megosszuk.

VI. MISSZIÓ A VALLÁSOKKAL ÉS A VALLÁSI HAGYOMÁNYOKKAL

Ázsia egy olyan földrész, amely nemcsak számos különféle kultúra, hanem a vallások és vallási hagyományok sokaságának a hazája is. A világ legnagyobb vallásai Ázsiából erednek: a zsidóság, a kereszténység, az iszlám és a hinduizmus. Ezen kívül más vallási rendszerek is innen származnak: a buddhizmus, a taoizmus, a konfucianizmus, a zoroasztrizmus, a jainizmus, a sikizmus és a sintoizmus.⁹³ Továbbá számos más hitirányzat és törzsi hagyomány él Ázsiában a maguk különböző rituáléival és tanításaival. Ázsiában az Egyháznak saját küldetését az e vallásokkal és hagyományokkal folytatott párbeszédben kell megélni.

A. A SZÍV ÉS AZ ÉLET PÁRBESZÉDE

Isten Szavának magvai.⁹⁴ Az ázsiai sokféle vallásból álló valósággal való párbeszédében az Egyház a többi vallással és hitirányzattal mély megbecsüléssel és tisztelettel találkozik, elismerve, hogy ők is hozzájárultak az emberek Istenhez való elvezetéséhez.⁹⁵ Az Egyház természetesen azon fáradozik, hogy egyrészt egyre mélyebben gyökeresedjen meg keresztény hitében, másrészt egyre jobban megismerje a más vallási hagyományok életét, tanítását, alapvetését és rítusait, hogy így kölcsönös megértéssel és egymást gazdagítva tudjon találkozni velük. Végül e nagy vallási hagyományok olyan lelki, erkölcsi és emberi értékeket rejtenek magukban, amelyekben Isten Szavának jelenléte átsejlik, és láthatóvá válik bennük a Szentléleknek a világban állandóan munkálkodó teremtő ereje. Régi korok mély vallási tapasztalatai és az emberi szív legnemesebb vágyai csapódtak le e hagyományokban, amelyekből mai követőik is értelmet, útmutatást és erőt merítenek.

A megtestesülésnek megfelelő üdvrend mintája szerint. A kontinens vallási kultúráihoz való pozitív hozzáállás összhangban áll a megtestesülés üdvtervvel, amely szerint Krisztus felölel mindent, ami emberi (a bűnt kivéve), hogy bevonja ezeket

⁹³ Vö. EA (44. jegyzet), 6.

⁹⁴ Vö. AG (55. jegyzet), 11.

⁹⁵ Vö. II. Vatikáni Zsinat: *Nostra Aetate* Nyilatkozat az Egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatairól (1965 október 28.) (röviden NA), 2.

megváltó szeretetébe és erejébe.⁹⁶ Izrael vallási hagyományának összefüggésében nyilatkozta ki Krisztus Isten tervét és teljesítette be az üdvösség művét. Apostolai és az első misszionáriusok ugyanilyen párbeszédre léptek a görög-római világ vallási kultúráival.

Ökumenikus és missziós lélekkel. Abban a törekvésben, hogy megerősítse „mindazt, ami mindenkinek az Egyház ölébe való meghívására szolgál”⁹⁷, minden keresztényt arra int az Egyház, hogy más vallási hagyományokkal a nyitottság szellemében találkozzon, és „örömmel és tisztelettel ismerje föl ezekben az ige rejtett magvait”⁹⁸. Valóban arra buzdít, hogy más vallási hagyományokból vegyék át Isten dicséretére a kulturális formákat, tanításokat, művészeteket, építészeti stílusokat, dallamokat, nyelvezeteket és tudást, amennyiben ezek nem állnak ellentétben az Evangéliummal és az Egyház tanításával.⁹⁹

A nyitottság és a megosztás e szelleme arra fogja vezetni a keresztényeket, hogy felismerjék és nagyra becsüljék ázsiai polgártársaik szívét és lelkét valamint kifejezőmódjaikat. Ezáltal egyáltalán nem veszélyeztetik keresztény hitüket, ellenkezőleg, e más vallási kultúrákkal és hagyományokkal folytatott párbeszéd arra teszi majd képessé őket, hogy keresztény hitüket más vallású emberek között hitelesen éljék és fejezzék ki. Ez hozzájárul ahhoz, hogy saját hitükben olyan kincseket fedezzenek fel, amelyek egyébként talán rejtve maradtak volna előttük. E párbeszéd ahhoz is hozzá fogja segíteni őket, hogy Isten Szavának fényében felismerjék, hogyan gazdagíthatják e vallási hagyományok a saját hitüket, s mi az, amit e hagyományokban meg kell tisztítani, gyógyítani és ki kell egészíteni, mielőtt befogadják e gyakorlatokat a keresztény életbe.

B. A TANÚSÁGTÉTEL ELSŐBBSÉGE

Ázsia sokvallású összefüggésében az evangelizáció elsősorban és mindenekelőtt azt jelenti, hogy egyszerűen és közvetlenül tanúságot teszünk az isteni Atya szeretetéről.¹⁰⁰ Ez azt jelenti, hogy a keresztényeknek és a keresztény közösségeknek úgy kell élniük, ahogyan Krisztus élt, hogy így vezessék el nemkeresztény testvéreiket az egy Istenbe vetett hitre, akit Krisztus nyilatkoztatott ki. Ez legtöbbször olyan formában történik, hogy a keresztények egyszerűen jelen vannak az emberek számára, közösséget vállalnak velük, s így ők azt fogják érezni, hogy szeretve vannak, szükség van rájuk szegénységük és nyomorúságuk ellenére is. Válaszoljanak az emberek szükségleteire, ahogyan Krisztus is tette az Evangéliumban, hogy megérezzék a befogadottságot, s hogy fontosabbak mint az intézmények és a struktúrák. „Ez az Istenről szóló tanúságtétel sokakat elvezethet az 'ismeretlen Istenhez', akit imádnak anélkül, hogy őt meg tudnák

⁹⁶ Vö. AG (55. jegyzet), 10.

⁹⁷ SC (2. jegyzet), 1.

⁹⁸ AG (55. jegyzet), 11.

⁹⁹ Vö. AG (55. jegyzet), 22.

¹⁰⁰ Vö. EN (32. jegyzet), 26.

nevezni, vagy akit a szív vágyakozásával keresnek, amikor fölfedezik a bálványok ürességét. Az Istenről szóló tanúságtétel akkor válik teljessé, amikor megmutatja, hogy ő, a mi Teremtőnk, nem valami tőlünk távol eső megnevezhetetlen hatalom, hanem Atyánk. ... Akkor pedig egymás között testvérek is vagyunk Istenben.”¹⁰¹ Egy ilyen sokszínűség és különböző nehéz konfliktusok között az Egyháznak legbenső lényegénél fogva az a hivatása, hogy legyen „jele és eszköze az Istennel való bensőséges egyesülésnek és az egész emberi nem egységének”, és hozzájáruljon ahhoz, hogy „az emberek Krisztusban is megtalálják a teljes egységet.”¹⁰² Keresztény hitükkel és elkötelezettségükkel felvértezve a laikusoknak különös felelőssége van ebben a párbeszédben, hiszen ők a világban élnek és dolgoznak: a családban, politikában, oktatásban, kultúrában és a társadalomban. Mint a kovásznak, úgy kell mindent átjárniuk, hogy közelebb vezessék az emberiséget és történelmét az eszkatologikus teljességhez, amelyre minden jóakarató ember vágyakozik.

C. EGYSÉG ÉS KERESZTÉNY REMÉNY

A más vallási kultúrákkal folytatott elfogadó és szerető párbeszédnek mindig az a célja, hogy Krisztust hirdessük, s e legnagyobb kincsünket megosszuk másokkal is. Ázsia konkrét sokvallású összefüggésében ez kellene legyen az evangelizáció ideális formája, vagyis megkísérelni Krisztus teljességét alázatosan és egymás kölcsönös támogatásával megosztani nemkeresztény testvéreinkkel. Isten tervében ő az egész teremtés beteljesedése, egészében és nagy, csodálatos sokszínűségében. Isten közös keresése és minden ember testvériségre való törekvése mindig annak a reménynek a forrása lesz, hogy egy napon az egész emberiség egy családdá egyesül az egyetlen Isten Atyasága alatt.

D. AZ EUCHARISZTIA AZ EGYHÁZ MÁS VALLÁSOKKAL FOLYTATOTT PÁRBESZÉDÉBEN

Család, kiengesztelődés, az élet megosztása, szolidaritás, vendégszeretet, szolgálat, a természet szeretete, hallgatás és elmélyülés – olyan fontos értékek ezek, amelyeket Ázsia népei vallási meggyőződésüktől függetlenül nagyra értékelnek. Az Eucharisztia ünneplésében éppen ezek az értékek vannak jelen és gyönyörűen és erőteljesen emelkednek ki. Az Eucharishtiában való részvételünknek meg kell erősítenie és arra kell indítania bennünket, hogy ezeket az értékeket konkrét tetteinkkel valósítsuk meg ázsiai felebarátaink között. Az Eucharishtiában való részvételünk megerősíti bennünk azt a meggyőződést, hogy Isten gyermekeiként akar bennünket egybegyűjteni egy egyetlen nagy családba. E meggyőződésünk helyet kap párbeszédünkben, imádságainkban, és fáradhatatlanul fogunk munkálkodni azon, hogy Istennek ezt az álmát a „háztetőkről” hirdessük és megvalósulását tetteinkkel és szolgálatunkkal

¹⁰¹ Uo.

¹⁰² LG (3. jegyzet), 1.

elősegítsük. Így gyengítjük népeink életében a bűn romboló hatását, és elősegítjük a békét és a jólétet, hogy mindenki Isten tervének megfelelő méltóságban élhessen.

Az Eucharisztia egyik célja ugyanis éppen az, hogy „azokat, akik az Egyházon belül élnek, az Úr naponta szent templommá és a Szentlélekben Isten hajlékává építi, amíg el nem jutnak a krisztusi nagykorúságra”¹⁰³. A sokvallású Ázsiában az Egyház konkrét küldetésében az Eucharisztia másrészt csodálatosan megerősíti a keresztények határozottságát és erejét, hogy „Krisztust hirdessék; a kívülálló felé pedig [az Eucharisztia] az Egyházat a népek között felállított jelként mutatja be, amely alatt Isten szétszóródott gyermekeinek egybe kell gyűlniük, amíg végül egy nyáj lesz és egy pásztor”¹⁰⁴.

VII. MISSZIÓ A SZEGÉNYEKEL FOLYTATOTT PÁRBESZÉDBEN

Ázsiában az Egyháznak a szegényekkel folytatott párbeszédben kell megvalósítania küldetését; mert bár e földrésznek nagyon gazdag kultúrája van, s népei emberi és vallási értékekben gazdagok, sokan szegénységben, tehetetlenségben, kiközösítettségben, elnyomásban és nyomorban élnek. Nem azért szegények, mert e földrésről hiányoznának a szükséges természetes és anyagi források, hanem azért, mert nem férnek hozzá azokhoz az anyagi javakhoz és eszközökhöz, amelyekre szükségük van a méltó életükhöz és ahhoz, hogy családjaik számára biztos jövőről gondoskodjanak. Elnyomó és igazságtalan szociális, gazdasági és politikai struktúrák akadályozzák meg hozzáférésüket országaik természetes örökségéhez.

A. A SZEGÉNYEK ELSŐBBSÉGE

Az ázsiai helyi adottságokkal szemben, ahol emberek tömegei élnek szegénységben, s nem férnek hozzá az emberhez méltó élethez szükséges napi legszükségesebb javakhoz, az Egyháznak ott különös hivatása, hogy a szegények Egyháza legyen. Az Egyháznak a szegényeknek, a jogfosztottaknak és az elnyomottaknak kell elsősorban szentelnie életét és küldetését. Ahogyan a kultúrákkal, úgy a szegényekkel való párbeszéde is teológiai és morális kötelessége az Egyháznak. Az első ok, ami miatt az Egyháznak el kell köteleződnie a szegények elsőbbsége mellett, Krisztus példája, aki maga is szegénnyé lett, s egészen különös módon azonosult a szegényekkel¹⁰⁵: „Bizony, mondom nektek, hogy amit a legkisebb testvéremmel tettetek, velem tettétek” (Mt 25,40). E megelőző szeretet célja nem az, hogy bárkit is kirekesszünk, hanem hogy

¹⁰³ SC (2. jegyzet), 2.

¹⁰⁴ Uo.

¹⁰⁵ Vö. EA (44. jegyzet), 34; EG (32. jegyzet), 186.

világossá tegyük: a szegények, jogfosztottak és kifosztottak előjogot élveznek az Egyház gondoskodásában, szolgálatában és segítségében. Az Ó- és Újszövetségi Szentírás számtalan példát hoz arra, hogy a szegényeknek különös helye van Isten szívében, s nem utolsósorban Krisztus életében és küldetésében, amelyről az Evangéliumok hűségesen tanúskodnak.¹⁰⁶

B. VONZATOK ÉS KÖVETKEZMÉNYEK

Ázsia püspökei évekkal ezelőtt felismerték, hogy Ázsia Egyháza egyre inkább a szegények Egyháza kell legyen, minden ezzel kapcsolatos vonzattal, s minden ebből fakadó következménnyel együtt.¹⁰⁷ A szegények Egyháza elsősorban azt jelenti, hogy az ázsiai közösségek kinevezett pásztorainak egyszerűen kell élniük, hogy a szegények lássák: a pásztorok is osztoznak szegénységükben. Ez az egyszerűség a megélt Evangélium fényes tanúsága, s ebből megérzik a szegények, hogy a pásztorok valóban és őszintén közel vannak hozzájuk, így még inkább hozzájuk fognak jönni segítséget és tanácsot kérni.

Másodszor azt jelenti a szegények elsőbbsége, hogy az Egyház lépéseket tesz azért, hogy a szegényeket kiszabadítsa szükséghelyzetükből, s javítsa helyzetüket. Ez az emberek fejlődését és életét szolgálja az egészségügyi ellátás, a nevelés, a képzés és a béke biztosítása által. Ez a hivatás mindenkinek szól, nemcsak néhány kiválasztottnak: „Ti adjatok nekik enni!” (Mk 6,37)¹⁰⁸. Ez azt jelenti, hogy felépítjük a szolidaritást az emberek között, ami egy „új mentalitás kialakítását követeli meg, amely közösségben, mindenki életének a javak néhány ember részéről történő kisajátításával szembeni elsőbbségében gondolkodik. A szolidaritás annak a spontán reakciója, aki felismeri a tulajdon közösségi funkcióját és a javak magántulajdont megelőző egyetemes rendeltetését.”¹⁰⁹

Harmadszor azt jelenti a szegények elsőbbsége, hogy az Egyház prófétaként lép fel a gazdasági és kulturális globalizáció negatív következményeivel szemben, a külföldi hitelek folyamatos elnyomó terhe s ennek a szegények életére gyakorolt hatásával szemben és a tudományos, gazdasági és technikai fejlődés környezetkárosító hatásaival szemben. E fejlődésen alapuló gondolkodás gyakran az ember, a család és különösen a szegények korlátozásához vezet. Sok emberi, kulturális és etikai-morális kérdés kapcsolódik ide, amelyekre az Egyháznak és a keresztényeknek oda kell figyelniük. Küldetésünk e korban, hogy foglalkozzunk ezekkel a kérdésekkel.

¹⁰⁶ Vö. EG (32. jegyzet), 187.

¹⁰⁷ Vö. Asian Bishops' Meeting: *Message of the Conference* (Manila 1970), in: FAPA I (57. jegyzet), 5.

¹⁰⁸ Vö. EG (32. jegyzet), 188; vö. Hittani Kongregáció: *Libertatis Nuntius* kezdetű instrukció a felszabadítás teológiájának néhány szempontjáról (1984. augusztus 6.), 11.

¹⁰⁹ EG (32. jegyzet), 188-189.

C. A LÉNYEG: ÉRTÜK DOLGOZNI ÉS VELÜK HALADNI

Az Ázsiai Püspökök Szövetségének 1974-es első közgyűlése arra hívta meg az Egyházat (és a helyi egyházakat), hogy „folyamatosan fáradozzanak azon, hogy az 'anavim' (szegények) Egyháza legyen, olyan Egyház, amely nemcsak egy jótékonysági szervezet módjára a szegényekért, hanem valóban velük együtt dolgozik, osztozik velük életükben és törekvéseikben, s komolyan veszi kétségüket és reményüket, továbbá velük együtt jár a valódi emberség keresésének útján Jézus Krisztusban.”¹¹⁰

Az első lépése az ázsiai Egyháznak a szegényekért való munkájában és a velük való haladásában abban áll, hogy megállapítja, kik és hol vannak e szegények, s milyen az a szegénység, amitől szenvednek: hajléktalan családok, akik tömegesen élnek a városok utcáin vagy a nyomornegyedek kunyhóiban. Menekültek, akik háborútól szétszaggatott hazájukból vagy egy uralkodó rendszer elnyomása elől menekültek; bevándorlók és vendégmunkások, akik családjuk számára jobb megélhetést keresve élnek barátok nélkül, idegen kultúrában, idegen nyelven és gazdasági kiszolgáltatottságban. Őslakosok és törzsek tagjai, akiket gyakran kiközösítenek kultúrájuk, bőrszínük, fajuk, kasztjuk, gazdasági helyzetük vagy gondolkodásmódjuk miatt. Nők, akik otthonukban lettek erőszak áldozatai, vagy akiket áruvá tettek prostituáltakként vagy a turista- és szórakoztatóiparban. Gyerekek, akik hazájukban még sohasem tapasztaltak békét, s kimondhatatlan kizsákmányolás, erőszak, pedofília és gyermekmunka áldozatai lettek.¹¹¹ Ide tartoznak azok is, akiknek nincs lehetőségük arra, hogy kibontakoztassák tehetségüket, mert otthonukban nem vagy csak korlátozottan férnek hozzá képzési- és munkalehetőségekhez.

Az Egyháznak ez a munkája nemcsak orkánok vagy földrengések után kiosztott segélyekben és adományokban valósul meg, hanem az érintett emberekkel együtt, akiket bevonnak ezekbe az akciókba, hogy megváltoztassák azokat a struktúrákat, amelyek nem engedik kiszabadulni őket a szegénységből és a jogfosztottságukból. Ez a szociális igazságosságért való elkötelezettséget és fáradozást is magában foglalja – amelyet mindig imádság és bölcs megkülönböztetés kísér, hiszen ezek az akciók meg kell feleljenek Isten akaratának, aki népét meg akarja szabadítani, s nem szabad engedni, hogy istentelen ideológiák jussanak vezető szerephez.

D. AZ EUCHARISTIA AZ EGYHÁZ SZEGÉNYEKSEL FOLYTATOTT PÁRBESZÉDÉBEN

Az Egyháznak a szegényekkel folytatott párbeszédében az Eucharisztia először is mindazon értékeket képviseli, amelyek a szegénység ellen hatnak. Az önzés és rendetlen vágyak, amelyek az igazságtalanság sokféle formájának gyökerei lehetnek, szembekerülnek az Eucharishtiában önmagát feláldozó Krisztus szeretetével. Az embert a mások és a szegények szükségére és szenvedésére süketté tévő közönyösség és

¹¹⁰ FAPA I (57. jegyzet), 15.

¹¹¹ Vö. EA (44. jegyzet), 34.

individualizmus megkérdőjeleződnek, mert Krisztus az Eucharishtiában arra hív meg bennünket, hogy egy családdá legyünk, és az egyetlen Istent szólítsuk Atyának. Politikai és gazdasági előnyöket az emberek java elé helyező elnyomó rendszerek az Eucharishtiában Krisztus szolgáló szerepével konfrontálódnak, aki megmosta tanítványainak a lábát (vö. Jn 13,13). Mindenekelőtt azonban az Eucharisztia nemet mond a profitorientált gondolkodásnak, a fogyasztói magatartásnak és a materializmusnak, amelyek a szegényeket és a gyengéket egyszerűen tárgyakként tekintik, amiket tetszés szerint használhatnak fel a saját nyereségük és szórakozásuk érdekében. Ezzel szemben áll Krisztus áldozata, aki önmagát adja oda, hogy mások élhessenek. Mert „minden szentmise szentségileg jeleníti meg azt az ajándékot, amelyet Krisztus a kereszten adott nekünk – ami szól nekünk és az egész világnak”¹¹². A szentmisén való részvételünk által arra kapunk küldetést, hogy minden embertestvérünknek tegyünk tanúságot Isten irgalmas szeretetéről.¹¹³

Másodszor az Eucharishtiában találkozunk Jézussal, az „élet kenyérével” (Jn 6,35). Ő az a szó, amely Isten szájából jön ki (vö. MTörv 8,3), és „az élő kenyér, amely a mennyből szállt alá” (Jn 6,51). Ő a szegények kenyere, amelyet a Szentírás igehirdetésében és a szentáldozásban fogadunk be. Ő a „mindennapi kenyér”, amelyet a Mi Atyánkban kérünk. A szentáldozásban Jézus adja nekünk táplálékul ezt a kenyeret. Így nekünk is oda kell mennünk éhező testvéreinkhez, s számukra kenyérré kell válnunk, amely táplálja őket együttérzésünk, szeretetünk, az irgalmasság cselekedetei által, hiszen így adhatunk nekik életet, az élet teljességét. Így találunk az Eucharishtiában számtalan utalást Krisztus szegények iránti megkülönböztetett szeretetére, s arra, hogy az Egyháznak Ázsiában elsőbbségben kell részesítenie a szegényeket, ha hűséges akar maradni küldetéséhez.¹¹⁴

VIII. MISSZIÓ A FIATALOKKAL VALÓ PÁRBESZÉDBEN

Ázsiát a fiatalok földrészének szokás nevezni, mivel a népesség közel kétharmada fiatal, s a világ fiatalságának mintegy 60%-a Ázsiában él. Ehhez járul hozzá, hogy e fiatalok s a gyerekek többsége szegény. Misszió a fiatalokkal való párbeszédben azt jelenti, hogy az Egyház kiemelkedő lelkipásztori figyelmet kell szenteljen a fiataloknak a társadalomban és az Egyházban betöltött fontos, ám nehéz szerepük miatt.

¹¹² SAC (43. jegyzet), 88.

¹¹³ Uo.

¹¹⁴ L. fent III.B. Az Eucharisztia és küldetés, különösen 3. pont: A felajánlás, Az eucharisztikus ima és A szentáldozás.

A. A FIATALOK: AZ EGYHÁZ JÖVŐJE ÉS JELENE

Az Egyház a fiatalokban nemcsak a világ jövőjét látja, hanem felismeri bennük a jelen értékes kincsét;¹¹⁵ nemcsak a holnap felnőtteit látja bennük, hanem felismeri bennük a mai valóságot. Az Egyház felvállalja a fiatalok képzését és felkészítését az élet különböző területein betöltött későbbi felelősségteljes szerepükre. Túláradó energiájuk, lelkesedésük és spontaneitásuk alapján azonban már ma is dinamikus szereplők, akik változásokat tudnak előidézni, a társadalomban és az Egyházban is a remény forrásai.

Mindamellett nagyon sebezhetőek és a társadalom romboló erői fenyegetik őket, így gyakran válnak kizsákmányoló struktúrák áldozataivá. Sohasem voltak a fiatalok ilyen sok és különböző kényszer nyomásának kitéve. A globalizáció, politikai változások és a média robbanásszerű fejlődése befolyásolja a fiatalok életét Ázsia minden területén.¹¹⁶ Korunk kultúrájának hullámai magával ragadnak minden fiataalt, bármilyen körülmények között élnek is: városban vagy falun, szegénységben vagy gazdagságban, a képzeteket és a képzetleneket, a dolgozókat és a munkanélkülieket, a szervezetteket vagy a szervezeteken kívülieket. A fiatalok éppen ezért az Egyháznak nemcsak jövője, hanem sokkal inkább jelene. Ezért kell a pasztorációban külön gondoskodni róluk. Másrészt az Egyház is számít kreatív és hatékony szolgálatukra, mindenekelőtt kortársaik körében.

B. A FIATALOK ÉS A KIHÍVÁS, HOGY „JÓ MAGOK” LEGYENEK

A számos összetett problémával szemben, amellyel a fiatalok a változó ázsiai világban szembesülnek, az ázsiai egyházak elhatározták, hogy „felhívják figyelmüket arra, hogy felelősek a társadalom és az Egyház jövőjéért, bátorítják és támogatják a fiatalokat minden lépésükben, hogy biztosak legyenek abban, hogy e felelősséget vállalni is tudják.”¹¹⁷ Alkalmasság és megfelelő pasztorális lépésekkel segíti az Egyház a fiatalokat az „Evangélium igazságának, mint örömteli és felszabadító misztériumnak a hirdetésével, amelyet mindenekelőtt kutatni és élni kell, majd meggyőzően és bátran kell megosztani másokkal.”¹¹⁸ Mivel azonban az a világ, amelyben a fiatalok élnek, köves és tövises, nem is beszélve az égető hőségről, ezért a lelkipásztorkodás feladata, hogy segítse őket abban, hogy jó talaja legyenek Isten Igéje magvainak, hogy Isten Igéje kicsírázzhasson, gyökeret eresszen, növekedjen és százszoros termést hozzon (vö. Mt 13,1-8).

Az ifjúságpasztoráció azt jelenti, hogy a fiatalokat kísérik egyáltalán nem könnyű életútjukon, amelyet megnehezítenek a körülöttük történő gyors és mélyreható változások, és a drámai fizikai, érzelmi, pszichológiai és lelki változások, amelyeket az

¹¹⁵ Vö. FABC: *Youth, Hope of Asian Families*. Statement of the 4th Asian Youth Day (Hongkong, 2006. július 30. – Augusztus 5.), in: *For all the Peoples of Asia IV*, FABC Documents from 2002-2006, F.-J. Eilers szerkesztésében, Manila 2007 (röviden FAPA IV), 167.

¹¹⁶ Vö. FABC: *A Renewed Church in Asia*. A Mission of Love and Service, in: FAPA III (59. jegyzet), 9-10.

¹¹⁷ EA (44. jegyzet), 47.

¹¹⁸ Uo.

emberi fejlődés e szakaszán végigjárnak. Ez a fajta ifjúságpasztoráció arra irányul, hogy előkészítse a talajt a vetésre, felássza, és befogadóvá tegye azt. Fontos az is, hogy megerősítsék a fiatalokat, hogy ellen tudjanak állni a számos befolyásnak és csábításnak, amelyek figyelmüket le akarják kötni, energiáikat más irányba akarják terelni, s növekvő hitüket meg tudják fojtani. Az ilyen értelemben vett lelkigondozás már Isten szavának elültetése előtt és alatt is szükséges, hogy a fiatalok jó termőföldre legyenek, amelyben a vetés kikelhet, meggyökeresedhet, növekedhet és bőséges termést hozhat.

C. A FIATALOK KÉPZÉSE

Nevelés és képzés: az Egyház küldetése Ázsiában. A konkrét ázsiai összefüggést jellemző hihetetlen sokszínűségben a keresztény nevelés célja az, hogy felkészítse a fiatalokat a más vallású fiatalokkal folytatott értelmes párbeszédre. E nevelés által – legyen az formális vagy sem – a fiatalokat bevezetik keresztény hitük alapvető igazságaiba és értékeibe, miközben megismerkednek más vallások alapjaival is. Ázsiában sok fiatal nem járhat iskolába szegénysége miatt. Ezért az Egyháznak a keresztény nevelés egyéb útjait és eszközeit kell megkeresnie, különösen a hitet nevelő és erősítő, a Krisztusban való életet tápláló, a liturgia misztériumainak aktív és tudatos ünneplésére előkészítő¹¹⁹ és apostoli munkára indító katekézisre¹²⁰. Ebben segíthetnek a kommunikációs eszközök is, továbbá be kell vonni a lelki és testi képességeket erősítő csoportokat, valamint a fiatalok szervezeteit és csoportjait.

A fiatalokkal együtt járt út. A fiatalok nevelése Ázsiában elsősorban abban áll, hogy kísérik és támogatjuk őket a béke és értelem keresésében, abban a törekvésükben, hogy maguknak és szeretteiknek biztos jövőt tudjanak teremteni, s a hamis ideológiák, divatirányzatok, a bűnözés és a reménytelenség kísértéseivel folytatott küzdelmükben. A Szt. II. János Pál pápa által 1985-ben kezdeményezett nagy sikerű ifjúsági világtalálkozóknak felel meg az Ázsiai Ifjúsági Találkozó, ahol az Ázsia különböző országaiból érkező fiatalok mélyen megtapasztalhatják a közösséget, amikor együtt imádkoznak, ünneplik az Eucharisziát, megosztják tapasztalataikat, együtt dolgoznak és esznek, énekelnek és táncolnak. Ilyen alkalmakkor érzik meg a fiatalok, hogy az Egyház velük van és velük halad, bátorítja őket, s számít arra, amit fiatal energiájukkal meg tudnak tenni.

A fiatalokkal együtt járni az úton azt is jelenti, hogy elismerjük azt a fontos szerepet, amelyet a ma és a jövő Egyházában betöltenek.¹²¹ Azt jelenti, hogy a fiatalokra úgy tekintünk, mint tőkére, s nem mint problémára. Azt jelenti, hogy segítjük őket, tanulunk tapasztalataikból, s nem terheljük őket előregyártott válaszokkal. Kísérik őket a döntés folyamatában, s nem csupán azt várjuk el, hogy elfogadjanak olyan döntéseket,

¹¹⁹ Vö. SC (2. jegyzet), 14.

¹²⁰ Vö. II. Vatikáni Zsinat: *Christus Dominus* (röviden CD) Határozat a püspökök pásztori szolgálatáról az Egyházban (1965 október 28.), 13-14.

¹²¹ FABC: *A Renewed Church in Asia*. A Mission of Love and Service, in: FAPA III (59. jegyzet), 10.

amelyeket mások hoztak. Ennek feltétele, hogy minden országnak, egyházmegyének és plébániának legyen egy ifjúsági bizottsága, amely e folyamatokat a fiatalok javára elkezdi és koordinálja. A fiatalok ereje csak akkor bontakozhat ki teljesen, ha az evangelizációs munka szereplőiként és munkatársaiként ismerjük el őket.

D. ELSŐ SZEREPLŐK ÉS MUNKATÁRSÁK

A fiatalok – az ázsiai emberek többsége – nemcsak befogadják az Egyház pasztorális és missziós tevékenységének gyümölcseit. Sokan közülük az Egyház küldetésének első frontjain vannak, különösen az apostoli és karitatív tevékenységekben, mindenekelőtt kortársaik körében. Lelkesedésükkel és energiájukkal már ma felelősséget és vezető szerepet tudnak vállalni az őket érintő tevékenységek tervezésében és kivitelezésében.

Mindenfelé új egyesületek és mozgalmak jönnek létre és növekednek, amelyek nagyrészt fiatalokból állnak. Ebben a Szentlélek műve mutatkozik meg, aki új utakat tár elénk, hogy betöltse a fiatalok mélyebb spiritualitás és kötődés utáni várakozását. Mindazonáltal az Egyház egész pasztorációján belül kell helyet adni e csoportok számára.¹²²

E. AZ EUCHARISZTIA AZ EGYHÁZNAK A FIATALOKKAL FOLYTATOTT PÁRBESZÉDÉBEN

Az Eucharisztia: a szeretet párbeszéde. Az Egyház mai küldetésének egyik fontos feladata, hogy elvezesse a fiatalokat az Eucharisziához, ahol táplálékot és biztonságot találnak a sok bizonytalansággal és problémával szemben, amellyel nap mint nap találkoznak. Mert a szentmise közösségében léphetnek be leginkább a Krisztussal való párbeszédbe, amikor hirdetik nekik az Evangéliumot, amelyben megtalálhatják legmélyebb vágyaik tökéletes beteljesedését.¹²³ A szentmisén a fiatalok a szavában és a szentségben jelenlévő Krisztussal találkoznak, s e lelkesítő találkozásban találják meg az értelem- és célkeresésükben a biztos pontot. Az Eucharisziában Jézus úgy néz a fiatalokra, ahogyan az Evangéliumban a fiatalemberre tekintett, s meghívja őket követésére (vö. Mk, 10,21), hogy részesíthesse őket az Atyával való szeretetkapcsolatában, s az emberiséget és a világot üdvözítő küldetésében.

Az Eucharisztia a keresztény értékek első iskolája. Ha a fiatalok tudatosan és aktívan vesznek részt a szentmise ünneplésében – figyelmes hallgatással, megfelelő testtartásokkal és mozdulatokkal, a csend átélésével, vagy különböző liturgikus feladatok és szolgálatok vállalásával –, akkor ezáltal megtanulhatják jelenlegi és jövőbeli szerepüket az Egyházban és a társadalomban. Ebben az eucharisztikus párbeszédben annyi mindent

¹²² Vö. EG (32. jegyzet), 105.

¹²³ Vö. II. János Pál pápa: *Christifideles laici* (röviden CL) Szinódus utáni apostoli buzdítás a világi hívőknek az Egyházban és a világban betöltött hivatásáról és küldetéséről (1988. december 30.), 46.

közvetít az Egyház a fiataloknak, s ők is annyi mindent osztanak meg az Egyházzal.¹²⁴ Az Ige és Krisztus szavának asztalánál a fiatalok tanítást és táplálékot kapnak¹²⁵, hogy jó termőföldre legyenek, amelybe Isten szavának magja belehullva kicsírázhat, meggyökeresedhet, növekedhet és bő termést hozhat. Az Eucharisztia az ideális iskola, ahol a fiatalok megtanulhatják, hogy milyen értékekkel lehet kapcsolatokat és közösségeket építeni, hogy a teremtett világgal hálásan és felelősségteljesen bánjanak, és hogy az önzetlen szolgálat és áldozatkészség életet és az egész emberre ható gyógyulást adhat.

Az Eucharisztia mint kommunikáció. Mivel a fiatalok különösen szeretik és értik a médiát és a különböző kommunikációs eszközöket, az Egyháznak úgy kell bemutatni nekik az Eucharisziát, mint egy olyan kommunikáció képét és ideálját, amelyen keresztül barátságok születnek és erősödnek meg, reményeket, álmokat, örömeket és aggodalmakat oszthatnak meg másokkal, s nagylelkű kezdeményezéseket és projekteket lehet közösen tervezni és kivitelezni. Az Eucharisztia iskolájában a fiatalok megtanulják, hogy a kommunikáció több, mint gondolatok és érzések megosztása: mély értelemben a kommunikáció önmagunk odaadása a szeretetben.¹²⁶ Az Egyháznak fáradhatatlanul kell hirdetnie a fiataloknak, hogy a Krisztus által alapított Eucharisztia hozza létre „a földön lehetséges legmélyebb egységet az emberek között, amely – mivel az embert Istennel egyesíti – a legmélyebb és legjobban beteljesedett egység az emberek között.”¹²⁷ Az Eucharisziában a legbensőségesebb és legkreatívabb kommunikáció azáltal valósul meg, hogy a Fiú által imádságban megszólított Atya elküldi Szentlelkét, s ezáltal a kenyér, a bor s az összegyűlt közösség is Krisztus teste lesz.

IX. MÁRIA ÉS AZ EUCHARISZTIA AZ EGYHÁZ KÜLDETÉSÉBEN

Ahogy az Eucharisziáról és az Egyház küldetéséről szóló elmélkedésünk végéhez közeledünk, tekintetünket a Boldogságos Szűz Máriára emeljük, aki tökéletesen megtestesíti az Eucharisztikus misztériumot és a missziós Egyházat.

A. MÁRIA, A MISSZIÓBAN LÉVŐ EGYHÁZ ANYJA ÉS PÉLDAKÉPE

Ázsiában a keresztények a Boldogságos Szűz Máriára „mély szeretettel tekintenek és saját, ill. Krisztus anyjaként tisztelik őt”¹²⁸. Így fogalmazott Szt. II. János Pál pápa a II.

¹²⁴ Uo.

¹²⁵ Vö. Általános Bevezető a Római Miskönyvhöz, 28.

¹²⁶ Vö. *Communio et progressio* Pasztorális instrukció a szociális kommunikációs eszközökről (1971. május 23.), 11.

¹²⁷ Uo.

¹²⁸ EA (44. jegyzet), 51.

Ázsiai Rendkívüli Szinódus után 1998-ban. Az 1937-es manilai Eucharisztikus Világkongresszus himnuszában olvasható egy mondat, amely a filippínókat olyan népként említi, amely különösen is szereti a Szűzanyát: „pueblo amante de Maria“. E példák azt mutatják, hogy e földrész lakói milyen mély tisztelettel és szeretettel kötődnek az Üdvözítő Édesanyjához, akit saját édesanyjukként is tisztelnek. E példák rámutatnak arra is, hogy milyen szerepe volt Máriának az ázsiai népek missziójának történetében. Ő az evangelizáló Egyház példaképe, hiszen oly szorosán kapcsolódik Fia megváltó művéhez¹²⁹, és mivel visszatükröződik életében a misszió útja, amelyet az Egyház megtett, s amelyen továbbhalad.

Mária volt az első, aki az angyal szavára befogadta az örömhírt, majd továbbadta ezt az örömhírt rokonánál tett látogatásakor Erzsébetnek, majd Fia születésekor az egész világnak. Ugyanígy az Egyház is arra hivatott, hogy evangelizált és evangelizáló közösség legyen.¹³⁰ A kereszten Krisztus Édesanyjára bízta Egyházát és annak küldetését: „Asszony, íme a te fiad!” (Jn 19,26-27). Mária „az evangelizáló Egyház Anyja, és nélküle nem érthetjük meg teljes egészében az új evangelizáció lelkületét.”¹³¹

Mária, aki először fogadta be az evangéliumot. Mária hallotta az „első evangéliumot”, amelyet Gábiel arkangyal hirdetett neki. „Fiat”-jában, Isten hívására mondott határozott igenében, teljes egészében megnyílt Isten akarata előtt. A tökéletes engedelmesség és bizalom e tettében felajánlotta életét Isten tervének. A Szentlélek erejéből fogantva Isten emberré lett Fiát; Isten az ő méhében testesült meg. Ő adta Istennek az emberséget, s hitében fenntartás nélkül csatlakozott Fia küldetéséhez és megváltó művéhez az emberiség történelmében.

Mária további életének eseményei által vett részt az evangelizációban: Erzsébet meglátogatása, Fia születése Betlehemben majd bemutatása Jeruzsálemben, Simeon prófétai szavai, a mágusok érkezése majd az azt követő egyiptomi menekülés, a fiatal Jézus elvesztése és megtalálása Jeruzsálemben, a tény, hogy nem értette meg Fia választát, mégis minden szót és eseményt szívében őrzött. Így formálódott hite, tanítványsága és lelki anyasága, amelyekre meghívást kapott.

Az evangelizáló Mária. Amikor Mária meglátogatta Erzsébetet, méhében hordozta Gyermekeit Júdea hegyei között. Az áldott állapotban lévő Erzsébetet Mária látogatásakor betöltötte a Szentlélek, szíve alatt felujjongott a még meg sem született gyermek (vö. Lk 1,41.44). Erzsébet boldognak mondta Máriát, „mert hitt” (Lk 1,45), Mária pedig így válaszolt: „Magasztalja lelkem az Urat!” (Lk 1,46). A Szentlélek által Mária megőrizte szívében e szavak értékes kincsét, és örömhírként – Evangéliumként – hirdette azokat az egész emberiségnek.

¹²⁹ Vö. SC (2. jegyzet), 103.

¹³⁰ Vö. EN (32. jegyzet), 15.

¹³¹ EG (32. jegyzet), 284.

Az előre meghatározott időben Mária saját méhéből szülte meg az Atya testté lett Fiát. Ő ajándékozta nekünk Jézust. Bemutatta őt a pásztoroknak és a mágusoknak. Az öreg Simeon karjaiba helyezte, aki dicsőítette Istent, mert e Gyermekekben teljesedtek be Isten ígéretei. Mária kérésére tette első csodajelét Jézus a kánai menyegzőn. „Amit mond nektek, azt tegyétek!” – mondta a szolgáknak (Jn 2,5). E szavakat mondja nekünk is, és minden kor minden emberének.

Amikor Fia a tömegeknek prédikált, befogadta szavait, s szívében őrizte őket, hogy később továbbadja azokat a fiatal Egyháznak. Az apostolok anyja lett, amikor a tanítványok körében imádkozott, és amikor a Szentlélek lángnyelvek alakjában elérkezett azon a napon, amikor az Egyház a Szentlélek erejében először hirdette az örömhírt az egész világnak.

Így fogadta be Mária először az Evangéliumot és lett ő az első tanítvány és az első apostol. Minden időben, az apostolok korától egészen a világ végéig elkíséri az evangelizáló Egyházat a megváltásról szóló örömhír hirdetésének küldetésében.

B. MÁRIA AZ EGYHÁZ MISSZIÓS PÁRBESZÉDÉBEN...

Ázsia különböző kultúráival. Az Egyház küldetését Ázsiában a kultúrák sokszínűségében éli meg, ahol Mária annak a valódi keresztény tanúságtételnek a példaképe, amely az ázsiai multikulturális összefüggésben az Isten Országát hatásosabban és meggyőzőbben tudja hirdetni, mint az intellektuális érvelések.¹³² Ez egy olyan tanúságtétel, amely az Istennel való bensőséges és felbonthatatlan kapcsolaton alapszik, s az a célja, hogy késedelem nélkül siessen a szükségét szenvedő felebarát segítségére.¹³³ Mária meglátogatja rokonát, hogy a várandóság legnehezebb napjaiban segítségére legyen, a kánai menyegzőn azért lép közbe, hogy a fiatal házaspárt megmentse kínos tanácstalanságukból – ezek a példák megmutatják missziós buzgóságát, amelynek minden keresztényt el kell töltenie. Jézus anyjától tanulhatja meg az Egyház, hogy a világot elsősorban a keresztények élete és viselkedése evangelizálja: az emberekről való gondoskodása, a szegények szeretete, a szegénység tanúságtétele, a lemondás és az evilági hatalmaktól való szabadság, az életszentség tanúságtétele.¹³⁴ Máriában található meg az Egyház az élet tanúságtételének példaképét, amely által a keresztények pusztán létükkel ellenállhatatlan kérdéseket tesznek fel a körülöttük élő emberek szívében.¹³⁵

Más vallási hagyományokkal. Máriában ragyog fel az anyaság univerzális méltósága, amely átlépi a kultúrák és vallások határait. Éppen ezért Mária személye és szerepe a különböző vallási irányzatok egyik közelítési pontja az ázsiai multikulturális

¹³² Vö. EA (44. jegyzet), 42; vö. II. János Pál pápa: *Redemptoris Missio* (röviden RM) enciklika a minden időre érvényes missziós megbízatásról (1990. december 7.), 42.

¹³³ Vö. EN (32. jegyzet), 41.

¹³⁴ Vö. EN (32. jegyzet), 41; RM (132. jegyzet), 42.

¹³⁵ Vö. EN (32. jegyzet), 21.

összefüggésben. „Egész Ázsiában több száz Máriának szentelt templommal és szentéllyel találkozunk, amelyekben nemcsak katolikusok, hanem más vallások követői is összegyűlnek.”¹³⁶ Még mielőtt Mária a Megváltó és az Egyház anyja lett volna, Ádám leánya volt.¹³⁷ Ezáltal természetében és méltóságában osztozik az emberi család többi tagjával, így más vallások követőivel is. Más vallások híveinek nem okoz problémát, hogy Mária személyében a hit példaképét ismerjék fel. Mária személyéről az Egyház az Ázsiában legtöbb tagot számláló iszlámmal is gyümölcsöző párbeszédre léphet, mivel a muszlimok is tisztelik Máriát, s alkalmasint vallásos tisztelettel fordulnak hozzá.¹³⁸

Az Egyháznak a más vallások követőivel folytatott párbeszédében az első és legfontosabb elem a tanúságtétel, amelynek Mária élete és küldetése az egyik lelkesítő példája. Csendes szolgálata, az embert felemelő Isten akaratának elfogadása és az Isten szavát szemlélődve befogadó hite jelöli ki azt az utat, amelyen a missziós Egyháznak is haladnia kell a többi vallási hagyomány között.

A szegényekkel. Máriában felcsillan Istennek és az Egyháznak a szegények iránti elsőrendű szeretete. Ő az az Asszony, akinek szolgálata felemeli a szegényeket és a rászorulókat, ahogyan az nyilvánvalóvá válik Erzsébetnél való látogatásakor és a kánai menyegzőn a fiatalokért való közbenjárásakor. Mária példája arra tanít, hogy sietve keljünk fel, hogy helyünkön legyünk, amikor testvéreinknek a mi segítségünkre van szüksége, s hirdessük nekik Isten örömhírét, aki megszabadít az elnyomásból és megvigasztal a szorongatás napjaiban.¹³⁹ Az evangelizáló Egyház Máriában találja meg Édesanyját, aki a szegények sorsát enyhítő szolgáló és irgalmas szeretet konkrét tetteire indít bennünket. Ő sarkall arra, hogy küzdjünk azoknak az embereknek az igazságáért, akiknek semmilyen eszközük sincs igazságuk megvédésére, továbbá arra, hogy olyan társadalom építésén fáradozzunk, amelyben mindenki – még a legkisebbek is – emberhez méltó életet élhessen. A szegények Máriánál találják meg azt a szerető anyai szívet, amely mindenkit magához fogad, különösen is legszegényebb gyermekeit, hiszen nekik van rá a legnagyobb szükségük.

A szegények iránti megelőző szeretetet csodálatosan éneкли meg Mária a Magnificatban.¹⁴⁰ Magasztalja Istent, aki minden idők összes asszonya közül őt, a kicsit választotta ki. Azért is magasztalja Istent, mert ő századokon át szívében viseli a szegények és jogfosztottak sorsát, szétszórja a kevélyeket és a hatalmasokat elűzi trónjukról, felemeli a kicsinyeket, az éhezőket gazdagon megajándékozza és üres kézzel küldi el a gazdagokat (vö. Lk, 1,51-53).

¹³⁶ EA (44. jegyzet), 51.

¹³⁷ Vö. VI. Pál pápa beszéde a II. Vatikáni Zsinat harmadik ülészakájának zárásakor (1964. nove,ber 21.), in: AAS 56 (1964), 1007-1018, itt 1016.

¹³⁸ Vö. NA (95. jegyzet), 3.

¹³⁹ Vö. Püspöki szinódus 1971: *Igazságosság a világban*, Bevezetés.

¹⁴⁰ Vö. II. János Pál pápa: *Redemptoris Mater* enciklika a Boldogságos Szűz Máriáról a zarándok Egyház életében (1987. március 25.), 37.

A fiatalokkal. Az Egyház a Szűzanyára bízta e földrész gyermekeit és fiataljait, ahogyan Krisztus a kereszttel álló tanítványát Édesanyjára bízta: „Asszony, íme a fiad!” (Jn 19,26). És amikor a fiatalok és a gyerekek életük e szakaszában – ahogyan annak idején Jézus – növekednek bölcsességben és kegyelemben Isten és az emberek előtt (vö. Lk 2,52), akkor az Egyház az ő tekintetüket Máriára irányítja, s azokat a szavakat ismétli meg, amelyet Jézus mondott a kereszttel álló tanítványának: „Íme, a te anyád!” (Jn 19,27). E sok fiatal a társadalom és az Egyház reményének forrása, „tele vannak azonban nyugtalansággal, csalódásokkal, a világtól való félelemmel és szorongással, és az állapotuknak megfelelő kísértésekkel.”¹⁴¹ Ekkor az Egyház Mária példáját állítja eléjük, aki Fiát küldetése kezdetétől egészen kereszthaláláig kísérte el. Benne fogják megtalálni azt az Anyát, aki gondoskodik róluk, támogatja és vezeti őket, ahogyan Fiával, Isten emberré lett Fiával is tette. Máriával az Egyház a fiatalokat Krisztushoz vezeti, aki maga az út, az igazság és az élet: „Amit mond nektek, azt tegyétek!” (Jn 2,5).

C. MÁRIA ÉS AZ EUCHARISZTIA AZ EGYHÁZ KÜLDETÉSÉBEN

Mária egészen különös kapcsolatban áll az Eucharisziával; ezért vezethet el minket e felséges szentséghez, és segíthet abban, hogy felfedezzük benne az Egyház evangelizáló küldetésének forrását és csúcsát. Ahogyan Isten Fia a Szűzanya méhében felvette emberi természetünket és ezáltal az Atya szeretetének szentsége lett, úgy Krisztus továbbra is az Atya szentsége az Egyház szentségében – az előljáró személyében, az Ige hirdetésében, az összegyűlt éneklő és imádkozó közösségben és különösen is az eucharisztikus színekben.¹⁴² „Az áldozatul adott és szentségi jelekben megjelenő test ugyanaz, mint amelyet ő fogant a méhében!”¹⁴³ Mária Fiával való mély kapcsolata által, aki önmagát keresztáldozata által a kenyér és a bor színe alatt odaadta a világ életéért, teljesedett be Simeon jövendölése, hogy az ő szívét is tör járja át (vö. Lk 2,34-35).

Mária iskolájában. Az Egyház Máriának, az „eucharisztikus asszonynak” az iskolájában tanulhatja meg azt a szükséges és megfelelő belső hozzáállást, amelyben megváltásunk titkait ünneplhetjük és megélhetjük¹⁴⁴: vagyis figyelmes, kontemplatív és aktív jelenléttel, a világról és az emberiségről való nagylelkű gondoskodással, a világ reménykedve várt eszkatologikus beteljesedésére nyitottan. Mária példásan mutatja meg, hogy az Eucharisztia ünneplésének hogyan kell meghatározni szeretetből fakadó tetteinket, és hogyan kell a hívőknek megnyílniuk az eszkatologikus reménységre. A szentmisén jelenlévő hívők számára Mária a példakép: megmutatja, hogyan kell hallgatnunk és szívünkbe fogadnunk Isten szavát, hogyan kell Istent dicsőítenünk és hálát

¹⁴¹ CL (123. jegyzet), 46.

¹⁴² Vö. SC (2. jegyzet), 7.

¹⁴³ II. János Pál pápa: *Ecclesia de Eucharistia* (röviden EdE) enciklika az Eucharisztia és az Egyház kapcsolatáról (2003. április 17.), 56.

¹⁴⁴ Vö. EdE (143. jegyzet), 53.

adnunk az értünk és az egész emberiségért véghezvitt nagy tetteiért, hogyan vihetjük el Krisztust és az ő örömeinek és megváltásának ajándékait minden emberhez, akivel csak találkozunk, hogyan járhatunk közben minden szükségét szenvedőért, hogyan adhatjuk magunkat Krisztussal együtt az Atyának áldozatul, hogyan imádkozhatunk és várhatunk éber szívvel az Ő országának eljövételére.¹⁴⁵

„Amit mond nektek, azt tegyétek!” E szavakkal fordul Mária Fia Egyházához, s arra hívja, hogy tegye meg „az ő emlékezetére” azt, amit ő az utolsó vacsorán és a Golgotán hagyott rá. Az apostoli küldetésben való közreműködése által Mária arra hívja meg az Egyházat, hogy adja át magát e fenséges misztériumnak. Jelen volt Fia apostolaival, amikor azok állhatatos imádságban (vö. ApCsel 1,14) várták a Szentlélek eljövételét, akit Jézus küldetésükhöz mint jövendő tanítót és útmutatót ígért meg (vö. Jn 14,16-17; 16,13-14). Biztosan jelen volt az első keresztény közösségben, amikor azok rendszeresen egybegyűltek a kenyértörésre (vö. ApCsel 2,42). „Mária minden egyes szentmisén jelen van az Egyházzal együtt, mint az Egyház Anyja.”¹⁴⁶ Ezért az Egyház nem szűnik meg (a közgyónásban) az ő közbenjárását kérni, s nevét (a kánonban) tisztelettel megemlíteni, mert nagyon is megfelelő, hogy az Eucharisziában, az üdvösség misztériumának – amit az Atya Fia által a Szentlélekben valósított meg – legfenségesebb ünneplésében a Megváltó Édesanyjáról is megemlékezzünk, aki elválaszthatatlanul kötődik e misztériumokhoz.¹⁴⁷

Végül az Egyház úgy ünnepli az Eucharisziát, mint a saját Magnificatját, amennyiben megemlékezik a csodákról, amelyeket Isten az üdvösség történetében az atyáknak tett ígérek beteljesítéseként vitt végbe, és amennyiben megváltásunk csodálatos titkait hirdeti: Krisztus megtestesülését, halálát és feltámadását, és eszkatologikus reményben várja a dicsőséget.¹⁴⁸

X. SPES GLORIAE – A DICSŐSÉG REMÉNYE

Elmélkedésünk végén térjünk vissza az apostol szavához: „Krisztus bennetek a dicsőség reménye”. Itt ismerhetjük fel, hogy az Eucharisziában térben és időben elővételezzük Krisztus eljövételét.

¹⁴⁵ Vö. Istentiszteleti Kongregáció: *Útmutatások és javaslatok Mária évéhez 1987-1988* (1987. április 3.), 9.

¹⁴⁶ EdE (143. jegyzet), 57.

¹⁴⁷ Vö. Istentiszteleti Kongregáció: *Útmutatások* (145. jegyzet), 19; vö. SC (2. jegyzet), 103; LG (3. jegyzet), 53 és 57.

¹⁴⁸ Vö. EdE (143. jegyzet), 58.

A. AZ EUCHARISZTIA ÉS ISTEN DICSŐSÉGE

A szentmise eszkatologikus irányultságának szép példája az eucharisztikus közösség átváltoztatás utáni akklamációja (vö. 1Kor 11,26): Krisztus halálát és feltámadását hirdetjük „amíg el nem jön”. Az Eucharisztia e célra irányuló feszültség, a teljes öröm előíze, amit Krisztus megígért (vö. Jn 15,11). Bizonyos értelemben elővételezi Isten végleges országát, a „jövendő dicsőség záloga”¹⁴⁹, ezért „reménykedve várjuk Üdvözítőnknek, Jézus Krisztusnak dicsőséges eljöttét”¹⁵⁰.

Az Eucharisztia, amely egyszerre az Egyház küldetésének magja és gyümölcse, kinyilatkoztatja Isten dicsőségét, s annak központjában Krisztus húsvéti misztériumát: szenvedését, halálát és dicsőséges feltámadását. A kereszt volt az a hely, ahol Isten valódi dicsősége feltárult, mert ott mutatta meg Fiában az Atya az ő irgalmas arcát, s ott bizonyította be halálíg menő szeretetét, amellyel megváltotta teremtményeit s a teremtést.

Így e mottóban „Krisztus bennetek a megdicsőülés reménye” megnyilatkozik Isten egész üdvözítő terve, az a terv, amely Krisztus húsvéti misztériumában valósul meg, s amely az idő és a történelem folyamán ölt testet, s amely egykor eljut a beteljesedésre, amikor Krisztus átadja királyságát az Atyának.

Vasárnapról vasárnapra összegyűlünk az Úr nevében, és minden szentmisében Isten dicsőségét ünnepeljük. Találkozunk Jézussal, akit értünk keresztre feszítettek, találkozunk vele, a feltámadottal, az élővel, vele, aki felmagasztaltatott az őt keresztre feszítő világ előtt. A halál a szeretet által az öröm forrása lett, és abban a törekvésünkben, hogy úgy szeressünk, ahogyan Jézus szeretett, körvonalazódik saját feltámadásunk. „Gloria enim Dei vivens homo; vita autem hominis visio Dei. Mert Isten dicsősége az élő ember; az ember élete pedig Isten szemlélése.”¹⁵¹

B. A MESSIÁSI LAKOMA

A próféta mutatja be nekünk az Isten Országának eljövendő dicsőségét a nemzetek Isten szent hegyére való zarándoklatának képében, ahol a misszió céljaként minden nép és nemzet részt vesz a nagy messiási lakomán: „A Seregek Ura minden nemzetnek bőséges lakomát rendez e hegyen. Lakomát, ahol lesz finom bor, zsíros, legjava falat és erős színbor. És leveszi e hegyről a leplet, amely minden népet betakart, s a fátyolt, amely minden nemzetet elborított. Örökre megsemmisíti a halált” (Iz 25,6-8). Az idők végén megrendezett lakoma prófétai képének fényében úgy jelenik meg az Eucharisztia, mint a „beteljesedett küldetés szentsége”, ahol teljesül az emberiség közös vágya: közösség Istennel, aki minden lesz mindenben, és az univerzális testvériség.

¹⁴⁹ Krisztus Testének és Vérének főünnepé, II. Esti dicséret Magnificat-antifona.

¹⁵⁰ Római Misekönyv, embolizmus a Mi Atyánk után.

¹⁵¹ Szent Ireneusz: *Adversus haereses* 4, 20, 7.

„Ott, a szent hegyen összegyűlik minden nemzet, hogy megülje az Úr végső ünnepét. Látni fogják Isten arcát, az ő népe lesznek, és tiszta ajakkal dicsőítik őt: 'Mert nagy vagy és csodákat művelsz, te vagy Isten egyes-egyedül' (Zsolt 86,10). És Isten a föld minden nemzetét csodálatos áldásával árasztja el, amely túlrad minden határon: 'Áldott legyen az én egyiptomi népem, kezemnek műve, Asszíria és örökségem Izrael' (Iz 19,25).”¹⁵²

Az Eucharishtiában lévő eszkatologikus feszültség bátorít bennünket a történelmen át vezető utunkon, s miközben naponta vállaljuk sajátos feladatainkat, elülteti bennünk a remény magvait. A keresztények valóban „új mennyet” és „új földet” (vö. Jel 21,1) várnak, s éppen ezáltal erősítik meg felelősségük tudatát a jelenlegi világért, s biztosítanak arról, hogy egyetlen kötelességüket sem hanyagolják el földi zarándokútjuk során. E történelmi órában – Szt. Lukács evangéliumának fényében – hozzájárulnak egy Isten akaratának megfelelő emberséges világ felépítéséhez.

Az Eucharisztikus Világkongresszus e végidei lakoma képe, amelyre a világ beteljesedésekor minden ember meg van híva.

C. ISTEN SZERETETE ÁTÖLELI AZ EMBERISÉGET

Térjünk vissza az Eucharishtiához, Jézus Krisztus jelenlétének szentségéhez! E szentségben az Úr átölel minden népet és megvalósítja – ha még nem is láthatóan és tökéletes formában – az egész Teremtés egységét. Küldetésünk lényegében az a munka, ami az idők végén lévő nagy messiási lakoma reményéből adódik. E folyamat kiindulási pontja mindig a szentmise, amikor a hívők Krisztus testének és vérének asztalánál gyűlnek össze.

Amikor a szentmisében az Úr halálát hirdetjük, „amíg el nem jön” (1Kor 11,26), kifejezzük eltökéltségünket, hogy „eucharisztikussá” akarjuk átalakítani életünket. Éppen egzisztenciánk ilyen átalakítása – amely összekapcsolódik a világnak az Evangélium szellemében való átalakításával – fejezi ki az Eucharisztia és az egész keresztény élet eszkatologikus feszültségét: „Jöjj el, Urunk Jézus!” (Jel 22,20).

Jelenünk horizontján számos szándék követel figyelmet: béke, igazságosság és szolidaritás a népek egymással való együttélésében, az emberi élet védelme. És számos ellentmondás sötétíti el globalizált világunk egét – ez egy olyan világ, amelyben a gyengék, a legkisebbek és a legszegényebbek nem sokat remélhetnek. Itt és most kell felragyognia a keresztény reménynek! Ezért is velünk akart maradni az Úr az Eucharishtiában, amikor jelenléte ígéretét összekapcsolta a szeretetéből fakadó új emberiség ígéretével. Figyelemreméltó módon János evangéliuma az Eucharisztia szerzése helyett a lábmosásról számol be, amelyben Jézus a közösség és a szolgálat

¹⁵² Jaime Cardinal L. Sin: *The Eucharist. Summons and Stimulus, Call and Challenge to Evangelization*, in: *Christ, Light of Nations*. 45th International Eucharistic Congress, Città del Vaticano 1994, 764.

Mestereként lép fel (vö. Jn 13,1-20). Szt. Pál apostol pedig a maga részéről azt mondja, hogy méltatlan a részvétel az Úr vacsoráján, amikor a közösségben szakadások és a rászorulókat iránti közönyösség lép fel (vö. 1Kor 11,17-34).¹⁵³

A kulturális különbségek – legyenek nyelvi, történelmi vagy hagyománybeli különbségek – úgy jelennek meg az Eucharishtiában, mint az emberi teljesség kifejeződése, mint az emberi lét lehetőségeinek és adottságainak végtelen sokféleségének kifejeződése. Az ilyen különbözőségek nem veszélyeztetik a keresztény egységet, hanem gazdagítják és megtestesítik azt. „Népek jönnek világosságodhoz, és királyok a benned támadt fényességhez. Hordozd körül tekinteted és lásd: mind egybegyűlnek és idejönnek hozzád. Fiaid messze távolból érkeznek, s a lányaidat ölkben hozzák. Ennek láttára földerülsz, szíved dobog az örömtől és kitágul. Mert feléd áramlik a tengerek gazdagsága, és ide özönlik a nemzetek kincse.” (Iz 60,3-5)

A „nemzetek kincse” nem más, mint a különböző kultúrák és vallási tapasztalatok, amelyet a népek intelligenciájukkal és kezük munkájával készítettek, bölcsességük és hagyományaik kincsei, vagyis az emberi egzisztencia különböző és konkrét módjai.

Amíg a messiási lakoma előkészítetik, amelyben a keresztény közösség minden emberi határon felülemelkedik, addig már most megtapasztaljuk az eucharisztikus közösségben, hogy a sokféle kulturális, etikai, gazdasági, politikai és szociális különbségek a hála lelke által egy új civilizációvá formálódnak át.

Isten minden szentmisében prófétai szavakkal árasztja ki utunkat megvilágosító áldását minden fajra és nemzetre: „Áldott legyen az én egyiptomi népem, kezemnek műve, Asszíria és örökségem, Izrael!” (Iz 19,25). Áldott legyen Oroszország, Szomália, Kína, kezem műve, és áldott legyen a Fülöp-szigetek, a Fülöp-szigetek, az örökségem... Ámen, ámen!¹⁵⁴

IMÁDSÁG AZ 51. EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUSÉRT

Urunk Jézus Krisztus, te vagy dicsőségünk reménye,
te beteljesítetted az Atya üdvözítő tervét
az egész emberiség megváltását,
a titkot, amely nemzedékeken és évszázadokon át rejtve volt,
s amelyet most feltártál előttünk.

Megvalljuk, hogy jelen vagy Egyházadban,

¹⁵³ Vö. EdE (143. jegyzet), 20.

¹⁵⁴ Jaime Cardinal L. Sin: *The Eucharist* (152. jegyzet), 766.

és az Eucharisztia szentségében, amelyet ajándéku hagytál ránk.

Mindig, amikor szentmisét ünneplünk,
és részesülünk az élet kenyérében és az üdvösség kelyhében,
megemlékezünk jelenlétedről,
és a vágyadról, hogy üdvözítő küldetésedet folytasd a világban.
Add meg mindnyájunknak, személyenként és közösségekként,
hogy kinyújtsuk kezünket Ázsia lakosai és minden ember felé,
és adj erőt, hogy megértsük kultúrájukat és hitük kifejezőmódját!

Isteni jelenléted kísér utunkon,
amelyet alázatosan járunk a szegényekkel és a fiatalokkal
Máriával együtt, akit anyánkul adtál nekünk.

Ő az evangelizáció csillaga,
aki ott állt a kereszt lábánál,
aki osztozott szenvedésedben és dicsőségedben,
vezessen ő is a veled való közösségre.

Urunk Jézus Krisztus, élet kenyere,
legyen tiéd minden dicsőség és dicséret
az Atyával és a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön-örökké.
Ámen.